

MAGAZINE VOOR HET OPENBAAR ONDERWIJS

Nummer 4, juni 2015

School!

'Religieuze grondslag: overbodig en ongewenst'

Hulp aan zorgleerlingen kan sneller, beter en goedkoper

Stoomcursus ondernemen voor groep 8

Flexibel personeel ook na wetswijziging!

Heel Nederland is in paniek omdat na de wetswijziging het onmogelijk lijkt voor scholen gebruik te maken van flexibel personeel. Ondernemer Eric Bastiaansen kwam al snel met een oplossing waardoor veel scholen van deze zorg zijn verlost.

De overheid schetst met deze wet het beeld dat medewerkers met een tijdelijke of flexibele arbeids - overeenkomst altijd slechter af zijn dan medewerkers met een vaste aanstelling. En dat is jammer want organisaties zoals Interteach, die het mogelijk maken dat flexwerkers regelmatig werk hebben, worden hiermee in diskrediet gebracht. Bedrijven als Interteach zorgen er juist voor dat er ook werk is voor mensen die geen voltijd baan kunnen accepteren, maar wel in hun eigen levensonderhoud moeten voorzien.

HET NIEUWE FLEXWERK BIEDT ALLEEN MAAR VOORDELEN

Wat Bastiaansen betreft biedt flexwerken alleen maar voordelen en zijn flexwerkers juist beter af.

“Interteach biedt elk schoolbestuur aan om hun tijdelijke en/of flexibele personeel over te nemen, onder dezelfde financiële voorwaarden. Deze leerkrachten ontvangen van Interteach een overeenkomst waardoor zij gedurende het

hele schooljaar gegarandeerd zijn van werk. Tegelijkertijd verkrijgen de scholen daarmee een gegarandeerde continuïteit van inzet van onze leerkrachten. Uiteindelijk is het dus super voordelig voor beide partijen.”

RUIM 20% MINDER KOSTEN

Interteach weet de kosten met ruim 20% te reduceren. Daarnaast is werken met Interteach ook nog super eenvoudig! Interteach investeert flink in een volledig geautomatiseerd systeem, waarvan elk bestuur en elke school gratis gebruik mag maken. Het gebruik van dit systeem is kinderlijk eenvoudig en gebaseerd op een intuïtief principe waardoor een korte uitleg volstaat. De rest is ‘business as usual’.

Zorg dat u op tijd bent en goed voorbereid aan het nieuwe schooljaar begint. Neem vrijblijvend contact op met Interteach voor het maken van een afspraak. Telefoonnummer is; 030 744 06 47 of mail; info@interteach.nl.

Lucy Beker
Hoofdredacteur

*Hoofdredacteurs Lucy Beker
en Michiel Jongewaard schrijven
beurtelings een column.*

Liever vriendschap

De zomervakantie staat alweer voor de deur, het schooljaar zit er bijna op. Het was een spannend jaar waarin veel is gebeurd: passend onderwijs is ingevoerd en de procedure rond de Citotoets in groep 8 is veranderd, om maar eens een paar grote wijzigingen te noemen. De scholen hebben het in grote lijnen allemaal voor elkaar gekregen. Natuurlijk zijn er nog haken en ogen, maar grote problemen zijn er niet ontstaan. Dat blijkt ook uit het geringe aantal zaken waarin de Geschillencommissie passend onderwijs uitspraak heeft moeten doen.

Wat wel een steeds heter hangijzer wordt, is de samenwerkingschool. In krimpgebieden zoeken scholen, ook van verschillende denominaties, naar samenwerking, om goed onderwijs te kunnen blijven bieden als de leerlingenaantallen teruglopen. Denk aan dorpen waar twee heel kleine schooltjes overblijven, een christelijke en een openbare, die allebei moeite hebben om alles – bijvoorbeeld ook het passend onderwijs- op niveau te houden. Het ligt voor de hand dat ze samenwerking zoeken. Daarom is het gek dat het zo moeilijk blijft om een samenwerkingschool te stichten. Recent heeft de Onderwijsraad zelfs geadviseerd dat een samenwerkingschool ‘een grondwettelijke uitzondering’ moet blijven. Nog gekker is het dat een schoolbestuur voor openbaar onderwijs niet het bevoegd gezag mag zijn van een samenwerkingschool. Tegelijkertijd staat immers ook in de Grondwet dat elke gemeente in Nederland moet zorgen voor ‘voldoend openbaar onderwijs’. Dat zegt artikel 23, hetzelfde artikel dat de vrijheid van onderwijs garandeert en daarmee de basis is van het duale stelsel van openbaar en bijzonder onderwijs in Nederland.

Interessant is daarom het recent verschenen boek van historicus Carel Verhoef. Een man die jarenlang conrector is geweest op een bijzondere (oecumenisch-christelijke) school, maar die er nu voor pleit om de religieuze grondslag als richting voor scholen te laten verdwijnen. Hij ziet liever dat kinderen van verschillende achtergronden door elkaar in de klas zitten, van jongs af aan, in gemengde scholen. Zodat ze elkaar leren kennen en er vriendschap ontstaat, in plaats van vijandschap tussen groepen van bijvoorbeeld streng-christelijke versus islamitische jongeren. Volgens Verhoef wordt dit soort vijandigheid in de hand gewerkt door het huidige onderwijsstelsel, gebaseerd op artikel 23. Toch bepleit hij geen ingrijpende wijziging van de Grondwet, alleen een andere interpretatie van het bewuste grondwetsartikel.

Verhoef wil dat alle scholen algemeen toegankelijk worden. VOS/ABB en de VOO pleiten daar al jaren voor. Geen wonder dus dat wij van magazine School! Carel Verhoef zijn gaan opzoeken. U leest de weerslag van dat gesprek op pagina 12 en 13. En zijn boek ligt in de winkel. Een aardige leestip voor de zomervakantie! ◀

Schooll is hét magazine voor het openbaar onderwijs. Het is een gezamenlijke uitgave van de Vereniging Openbaar Onderwijs (voo.nl) en VOS/ABB (vosabb.nl).

Jaargang 6 - nr. 4, juni 2015
ISSN: 2211-0062
Verschijnt 7x per jaar - Oplage 11.000

Redactie-adres: Vereniging Openbaar Onderwijs
Postbus 60182, 1320 AE Almere
E redactie@voo.nl | T 036 533 15 00 | F 036 534 04 64

Hoofdredactie: Michiel Jongewaard (Vereniging Openbaar Onderwijs), Lucy Beker (VOS/ABB)

Aan dit nummer werkten mee: Martin van den Bogaardt, Karin van Breugel, Marieke Buijs, Evert Elzinga, Rob Glastra, Sanne van der Most, Eric Muijderland, Martine Sprangers, Ton Valkenburg.

Foto omslag: John Oud

Cartoon: Maarten Wolterink

Drukwerk: SDA Print+Media

Vormgeving: Finnmedia bv

Lidmaatschap Vereniging Openbaar Onderwijs: Leden van de VOO ontvangen automatisch één gratis abonnement op School!. Dit geldt voor zowel persoonlijke leden, als de MR, ouderraad en schoolbesturen. Voor meer informatie: www.voo.nl/lidmaatschap. Het lidmaatschap loopt van 1 januari t/m 31 december. Opzegging dient schriftelijk te gebeuren voor 1 december.

Lidmaatschap VOS/ABB: Leden van VOS/ABB ontvangen automatisch één gratis abonnement op School!. Dit geldt voor schoolbesturen én hun scholen. Bovenschoolse directies kunnen op aanvraag ook één gratis abonnement ontvangen. Voor meer informatie: www.vosabb.nl/abbonementen.

Abbonementen: Een los abonnement voor niet-leden kost € 29,50 per jaar (tarief 2015). Abonneren kan via www.vosabb.nl of www.voo.nl.

Advertenties: Recent Amsterdam
Contactpersoon Ray Aronds
E info@recent.nl T 020 330 89 98

Het volgende nummer
verschijnt rond: 17 september.

 **Vereniging
Openbaar
Onderwijs**

v o s) a b b

Verwen jezelf met
een persoonlijk kado

Fotohanddoek.nl

Je mooiste
foto op een
kingsize
handdoek!

Vanaf 15,- per stuk. Bestel op fotohanddoek.nl

Wanneer je een

10

wilt scoren met

het rapportomslag!

VRAAG VRIJBLIJVEND EEN
PROEFEXEMPLAAR AAN
VIA ONZE WEBSITE.

T. 050 - 549 11 05

E. info@rapportomslagen.nl

www.rapportomslagen.nl

Schoolleidersregister VO

Begin 2016 gaat het
Schoolleidersregister VO
van start

Een kwaliteitsregister waarmee schoolleiders:

- laten zien dat zij trots zijn op hun beroep
- zelf verantwoordelijk zijn voor hun continue professionele ontwikkeling, en
- gezamenlijk en individueel werken aan de kwaliteit van het beroep van schoolleider.

Meer weten?

Kijk op www.schoolleidersregistervo.nl

Kanjer trainingen

**Voor vertrouwen,
veiligheid,
rust en wederzijds
respect**

- **Preventief en curatief**
Opleiding voor individuele leerkrachten en teams (ook B.S.O. en T.S.O.)
- **Gratis volgsysteem**, doorCOTAN positief beoordeeld
- **Aanpak van pesten**, erkend effectief (NJI)

Ouders, leerkrachten en leerlingen verlangen een school die goede leerresultaten weet te behalen en de veiligheid weet te waarborgen.

T (036) 548 94 05

E info@kanjertraining.nl

www.kanjertraining.nl

Samenvoegen vmbo-t en havo

Een idee van de MBO Raad: vmbo-t en havo moeten samen 'voorbereidend beroepsonderwijs' worden. School! peilde de eerste reacties.

16

Stoomcursus ondernemen

Groep 8 van obs De Vos in Voorschoten leert in vier dagen ondernemen. Van een product ontwikkelen tot een investeerder zoeken en natuurlijk verkopen.

22

'Overbodig en ongewenst'

Inperking van de vrijheid van onderwijs is hard nodig, betoogt historicus en oud-conrector Carel Verhoef. De religieuze grondslag als fundament voor scholen is volgens hem overbodig en ongewenst geworden.

12

Sneller, beter en goedkoper

De hulp aan zorgleerlingen kan sneller, beter en goedkoper door het op te pakken in de school zelf. Een pilot in Utrecht bewijst het. Openbare ScholenGroep Schoonoord in Zeist deed eraan mee.

24

En verder

03	Redactioneel	20	Amsterdam zoekt schoolmakers
06	Kort nieuws	26	Zorgen over cluster 2-leerlingen
09	Column
Rein van Dijk, VOO	28	Passend onderwijs
10	Vijf vragen
Annie M.G. Schmidt-school, Amsterdam	31	Wat vrijheid betekent
14	Waarom muurtje?	32	School! antwoordt
15	Openbaar is bijzonder	34	School! en excursie
Hermitage Amsterdam
18	Een echte 'openbaar-onderwijsman'	35	School! en recht
		36	Opmerkelijk

Geschillen over medezeggenschap

De Landelijke Commissie voor Geschillen WMS heeft in 2014 25 geschillen tussen schoolbesturen en medezeggenschapsraden behandeld. Dat komt overeen met voorgaande jaren, waarin het aantal schommelde tussen 25 en 30 behandelde geschillen.

Het merendeel van de geschillen in 2014 betrof instemmingsgeschillen (12 keer) en daarnaast zeven adviesgeschillen, drie interpretatiegeschillen, één reglementsgeschil en twee mediations.

In het primair onderwijs gingen de geschillen geregeld over een schoolfusie of over de aanstelling van de schoolleiding. Daarnaast werden onder meer geschillen over het ondersteuningsplan, het formatieplan en het schoolplan behandeld. In het voortgezet onderwijs behandelde de LCG WMS onder meer geschillen over het formatieplan en over de begroting. [◀ Het volledige jaarverslag is te vinden op de website van de LCG WMS: \[www.onderwijsgeschillen.nl\]\(http://www.onderwijsgeschillen.nl\)](#)

Jongens blijven achter

Meisjes doorlopen het onderwijs in het algemeen soepeler dan jongens en komen minder vaak in aanraking met jeugdzorg. Dat meldt het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Jongens volgen vaker speciaal onderwijs en verlaten vaker voortijdig het onderwijs. Het CBS meldt verder dat in 2013 bijna 89.000 minderjarige jongeren (bijna 3 procent) één of meer vormen van jeugdzorg ontvingen vanwege opgroei- en opvoedingsproblemen. Jongens ontvangen vaker jeugdzorg dan meisjes, met name op het gebied van jeugdreclassering. [◀](#)

Claimcultuur?

Het Algemeen Dagblad meldde eerder deze maand dat ouders steeds vaker een jurist in de arm nemen om een conflict met de basisschool van hun kind op te lossen. De Helpdesk van VOS/ABB signaleert die toename niet.

De krant baseerde zich op cijfers van de Stichting Achmea Rechtsbijstand, die het aantal geschillen in vier jaar tijd met 140 procent zag toenemen. Ook rechtsbijstandsverzekeraar DAS signaleert een toename. Volgens het AD gaan veel conflicten tussen ouders en school over verschillende visies op de leervermogens en prestaties van het kind. Ook de aanpak van pesten kan tot een conflict leiden waarbij de ouders een jurist inschakelen. De juristen van de Helpdesk van

VOS/ABB signaleren geen toename van het aantal conflicten waarbij ouders een jurist inschakelen. Het aantal adviesaanvragen daarover stijgt niet.

Niet behulpzaam

Minister Jet Bussemaker van OCW zei naar aanleiding van het bericht in het AD dat zij het zorgelijk vindt als er in het onderwijs een claimcultuur ontstaat. Dat zou 'niet behulpzaam' zijn voor een goed schoolklimaat. [◀](#)

Boerkaverbod

In het onderwijs en andere sectoren komt een boerkaverbod.

De ministerraad ging in mei akkoord met een wetsvoorstel voor het boerkaverbod. Dat voorstel van PvdA-minister Ronald Plasterk van Binnenlandse Zaken gaat ook over andere gezichtsbedekkende kleding, zoals integraalhelmen, die wordt verboden in onderwijs- en zorginstellingen, overheidsgebouwen en het openbaar vervoer. Uitgangspunt van het wetsvoorstel is dat in een vrij land iedereen het recht heeft zich naar eigen inzicht te kleden. Die vrijheid is echter begrensd in situaties waar men elkaar moet kunnen aankijken voor een goede dienstverlening en/of borging van de veiligheid. Dit geldt onder meer in het onderwijs. [◀](#)

Reclame voor reclamepakket

Basisscholen kunnen het gratis lespakket Reclame Masters downloaden.

Hiermee kan kinderen worden geleerd kritisch om te gaan met reclame-uitingen. Het lespakket is ontwikkeld door de stichting Media Rakkers in samenwerking met de Radboud Universiteit in Nijmegen. Uit onderzoek van die univer-

siteit blijkt dat kinderen onder de 12 jaar nog niet kritisch met reclame weten om te gaan. Zelfs kinderen die les hebben gehad over reclame kunnen dat onvoldoende. Het nieuwe lespakket is bedoeld voor de groepen 4, 5 en 6. [◀](#)

Máxima maakt zich sterk voor muziek

Koningin Máxima is erevoorzitter geworden van het Platform Ambassadeurs Muziekonderwijs. Het platform werkt de komende vijf jaar mee aan het realiseren van muziekonderwijs voor kinderen van vier tot twaalf jaar.

Máxima zal aandacht vragen voor het belang van muziekonderwijs. Als speciaal adviseur zal zij met belanghebbenden spreken over de belangrijke functie van muziek in de basisschool. De koningin zet zich al langere tijd in om zoveel mogelijk kinderen de kans te geven samen muziek te leren maken. De afgelopen jaren sprak zij op basisscholen en muzikscholen met docenten, muzikanten, ouders en kinderen over muziekonderwijs, lesmethodes en wat er voor nodig is om dit voor ieder kind bereikbaar te maken. In 2011 lanceerde ze het programma Kinderen maken Muziek van het Oranje Fonds en het Fonds voor Cultuurparticipatie. Daaraan hebben inmiddels 15.000 kinderen deelgenomen. In het Platform Ambassadeurs Muziekonderwijs zijn alle partijen vertegenwoordigd die een belangrijke rol spelen bij muziekonderwijs op de basisschool: muzikanten, gemeenten, provincies, centra voor de kunsten, de publieke omroep, pabo's, conservatoria en natuurlijk de basisscholen zelf.

Regeling muziekonderwijs

Minister Jet Bussemaker van OCW heeft op 22 mei in Den Haag het startsein gegeven voor de regeling muziekonderwijs. Zij noemde het in haar toespraak bij de aftrap van de regeling 'geweldig dat we ons sámen hard maken voor meer en

beter muziekonderwijs op basisscholen'. De afgelopen jaren heeft volgens de minister de nadruk in het onderwijs te veel op rekenen en taal gelegen en is het cultuur- en muziekonderwijs 'naar de achtergrond' verdwenen.

De regeling muziekonderwijs houdt in dat er 25 miljoen euro wordt geïnvesteerd 'in meer en beter muziekonderwijs op basisscholen, voor álle kinderen in het hele land', zoals Bussemaker het uitdrukte. In het najaar kunnen alle Nederlandse basisscholen zich inschrijven om met dat geld hun docenten te trainen in muziekonderwijs. ◀

Elke maandag!

Hebt u al een abonnement op één of beide gratis e-mailnieuwsbrieven van VOS/ABB?

Elke maandag verstuurt VOS/ABB aparte e-mailnieuwsbrieven over het primair onderwijs en over het voortgezet onderwijs. Hiermee blijft u altijd op de hoogte van wat er speelt. Hebt u zelf interessant nieuws? Mail dat aan Martin van den Bogaerd van VOS/ABB: mvandenbogaerd@vosabb.nl. ◀ **U kunt ook personeel werven via de e-mailnieuwsbrieven. Leden van VOS/ABB krijgen korting! Zie www.vosabb.nl (homepage, 'Vacatures'). Aanmelden voor de e-mailnieuwsbrieven kan ook via www.vosabb.nl (zie linksonder op de homepage).**

Afspraken over privacy

De PO-Raad en VO-raad hebben met uitgeverijen afspraken gemaakt over de manier waarop zij met privacygevoelige gegevens van leerlingen moeten omgaan.

In november vorig jaar kwam RTL Nieuws met het bericht dat scholen voor het gebruik van digitaal les materiaal privacygevoelige gegevens aan uitgeverij moesten afstaan om kinderen blijvend toegang te geven tot lesprogramma's per computer. Dit

bericht leidde in de onderwijswereld en in de politiek tot verontruste reacties. Staatssecretaris Sander Dekker van OCW vond toen dat er duidelijke afspraken moesten worden gemaakt. Die afspraken zijn er nu. Belangrijk punt is dat bij de afspraken vooropstaat dat

de school de regie heeft. 'De school is verantwoordelijk voor de zorgvuldige omgang met de persoonsgegevens van de leerlingen en de communicatie naar ouders. Hierbij hoort ook het maken van goede afspraken met leveranciers', zo meldt de VO-raad. ◀

Quickstart medezeggenschap

Wilt u met uw bestuurder een goede start maken voor het nieuwe schooljaar 2015-16? Geef u dan op voor een training van een dag- of avonddeel van circa 4 uur op locatie.

De training wordt verzorgd door gekwalificeerde medezeggenschaps-trainers, afkomstig van verschillende onderwijsorganisaties, waaronder de Vereniging Openbaar Onderwijs (VOO) en VOS/ABB. Het kost u niets, want het ministerie van OCW heeft hier speciaal budget voor ter beschikking gesteld.

Voorwaarden

De bijeenkomst vindt plaats tussen 1 mei 2015 en 1 november 2015. Het merendeel van de MR-leden is hierbij aanwezig. Het bevoegd gezag (of een vertegenwoordiger) is in het tweede deel van de training beschikbaar. [Meer informatie: www.infowms.nl](http://www.infowms.nl)

Digitale snelweg? Zandpaadje!

Voor alle scholen overal in Nederland moet snel internet beschikbaar zijn. Dat is de inzet van staatssecretaris Sander Dekker van OCW.

Hij wil hiervoor met de sectororganisaties PO-Raad en VO-raad en met het ministerie van Economische Zaken een gezamenlijke aanpak creëren. Sommige scholen, vooral op het platteland, moeten het nog doen met traag internet, maar met alle digitale ontwikkelingen in het onderwijs kan dat echt niet meer. Volgens Dekker valt dat probleem overigens wel mee. Hij baseert zich daarbij op een onderzoek naar de benodigde bandbreedtes voor scholen. 'Op basis van de voorlopige onderzoeksresultaten is mijn indruk dat veel scholen op dit moment toekunnen met de internetsnelheden die de markt biedt', aldus Dekker. <

Handreiking voor MR over CAO PO

De helpdesk van VOO krijgt regelmatig vragen van MR-leden over de gevolgen van de nieuwe CAO PO. Daarom geeft de VOO-Helpdesk nu een praktische handreiking gemaakt.

De cao-wijzigingen hebben consequenties voor de medezeggenschapsraad, want voor flink wat beleidszaken is instemming van de personeelsgeleding vereist. In de Handreiking vindt u een overzicht van de artikelen uit de cao waar medezeggenschap nodig is. De publicatie is voor leden van de VOO gratis beschikbaar. U kunt hem opvragen via helpdesk@voo.nl onder vermelding van uw lidnummer. Medezeggenschapsraden en scholen die zijn aangesloten bij VOO krijgen de handreiking meege-

sturd met dit nummer van School! < [Meer informatie](#) De helpdesk is bereikbaar via 036 711 6178 of helpdesk@voo.nl, elke schooldag tussen 10.00 en 13.00 uur.

Smeren!

Leerkrachten van basisscholen moeten kinderen op zonnige dagen insmeren met zonnebrandcrème. Dat vindt KWF Kankerbestrijding.

'Smeren is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van zowel scholen als ouders', zegt een woordvoerder van KWF tegen de NOS. 'We zien dan ook graag dat de basisscholen standaard insmeren op een zonnige dag.' KWF Kankerbestrijding voert met

het ministerie van Volksgezondheid een lobby bij de scholen voor beschermende maatregelen tegen huidkanker. Volgend jaar moet het insmeren opgenomen zijn in het schoolbeleid, hoopt de KWF.

Zon schijnt ook in België

De Stedelijke Basisschool Rapertingen in het Vlaamse Hasselt gaat leerlingen verplichten om zonnecrème mee naar school te nemen, meldt de Gazet van Antwerpen. De krant citeert directeur Filip Kuijpers: 'We gaan de smeertijd niet aftrekken van hun speeltijd. Op dagen dat de UV-waarde te hoog is, krijgen ze enkele minuten voor de pauze de tijd om zich in te smeren.' Voor de kleuters wordt een vrijwillig 'smeerteam' van ouders ingezet.

De Belgische Stichting tegen Kanker kwam enkele jaren geleden al met de Zonneslimme school, een project om leerlingen het belang van insmeren mee te geven. <

Rein van Dijk
Directeur Vereniging
Openbaar Onderwijs

*‘Dit creëert
ongelijkheid
op financieel
gebied’*

*Ritske van der Veen,
directeur VOS/ABB, en
Rein van Dijk, directeur
Vereniging Openbaar
Onderwijs, schrijven
beurtelings een column.*

Sponsoring in het onderwijs

Er is een nieuw sponsorconvenant gesloten door tien belangenorganisaties uit het onderwijs en het bedrijfsleven. De kans is groot dat u dat is ontgaan. U heeft niets gemist. Met dit nieuwe convenant ziet het onderwijs er net zo uit als ten tijde van het oude. Oude wijn in nieuwe zakken.

In de NRC kwam een softwareleverancier aan het woord die in drie jaar tijd drie ton weggeeft aan het openbare Hugo de Groot College in Rotterdam. Een ongebruikelijk grote sponsordeal. In het artikel staat dat alle onderwijsorganisaties het door het ministerie opgesteld convenant sponsoring hebben ondertekend. Dat is onjuist, want de Vereniging Openbaar Onderwijs (VOO) is als vereniging van meer dan 2.000 medezeggenschapsraden en ouderraden niet gevraagd om het convenant opnieuw te ondertekenen, dit in tegenstelling tot voorgaande jaren. Kennelijk deed volgens het ministerie de mening van omgerekend 700.000 ouders en personeelsleden er niet meer zo toe. Ten slotte schrijven de redacteuren dat ouders en de medezeggenschapsraad moeten kunnen meepraten over sponsoring en donaties. Ook dat doet weinig recht aan de positie van ouders op school. Zij moeten immers op grond van artikel 10 van de Wet medezeggenschap op scholen instemmen met het besluit van de schoolleiding of het schoolbestuur om sponsorgelden op school toe te laten.

Risico

De VOO heeft over sponsoring een principiële standpunt omdat de financiering van het onderwijs een taak van de overheid is. Het risico op ongewenste situaties is groot wanneer sommige scholen wel en andere niet worden gesponsord. Daarvoor heeft de VOO opnieuw gewaarschuwd in een reactie op het nieuwe convenant, wat inmiddels heeft geleid tot Kamervragen van de PvdA. Ook over de rol en positie van de medezeggenschapsraden maken wij ons zorgen. Die bleek in het verleden vaak niet voldoende uit de verf te komen. Deels uit onwetendheid van de betrokkenen, deels uit onmacht van die organen. Ze hebben weliswaar een bevoegdheid wanneer middelen uit sponsoring de school binnen komen, maar die medezeggenschap bleek lang niet altijd te kunnen worden uitgeoefend, zo bleek uit onderzoek. Zonder een organisatie die nadrukkelijk het belang verdedigt van die relevante medezeggenschapsraden dreigt het nieuwe convenant een nog zwakkere uitwerking te hebben dan het vorige.

Ongelijkheid

Sponsoring van het onderwijs creëert ongelijkheid op financieel gebied tussen scholen. En er is mogelijk beïnvloeding van de leerlingen door de sponsor. In de toelichting op het convenant staat dat bij sponsoring door bedrijven en organisaties kan worden gedacht aan ‘gesponsorde lesmaterialen, zoals lesboekjes, video’s, posters en spellen.’ Maar het convenant belooft plechtig dat er ‘in lesmaterialen en leermiddelen geen (impliciete) reclame mag voorkomen’. Hoe groot acht de staatssecretaris de kans dat sponsors in de door hen aangeboden materialen geen informatie opnemen over het bedrijf of de eigen producten?

En niet in de laatste plaats tast sponsoring mogelijk de continuïteit van het onderwijs aan. Want wat gebeurt er nadat de sponsor zich terug trekt, wie zorgt voor de instandhouding van de extra activiteiten? De antwoorden van staatssecretaris Sander Dekker op de Kamervragen zien wij dan ook met veel interesse tegemoet. ◀

Vreedzame school stimuleert actief burgerschap

De Vreedzame Cup staat te pronken in de openbare Brede School Annie MG Schmidt in Amsterdam-Oud West. Gewonnen op een sport- en speltoernooi voor basisscholen waar samenwerken centraal staat. Directeur André Martens vindt dat eigenlijk geen wonder, want dit is ook een ‘vreedzame school’.

Wat is dat, een vreedzame school?

‘Dat slaat op onze manier van omgaan met elkaar: accepteren dat niet iedereen hetzelfde is, elkaar respecteren en zaken bespreekbaar maken. Als school willen wij een veilig klimaat bieden waarbinnen we aandacht hebben voor elkaar en elkaars achtergrond. Dat heeft alles te maken met burgerschap. Een vreedzame school heeft dat hoog in het vaandel staan.’

Speelt de verharding in de samenleving een rol?

‘Ja, absoluut. Wat zo’n beetje is begonnen met de moord op Van Gogh, speelt vandaag de dag nog steeds. Het is meer dan vroeger ieder voor zich. Traditionele structuren zoals de kerk en het verenigingsleven verdwijnen en de school is in dat kader zo’n beetje de enige structuur die overblijft. Wij krijgen steeds meer op ons bord. Daarom zien we het ook echt als onze taak om meer te bieden dan alleen onderwijs. We zijn dus meer aan het opvoeden geslagen en daar past het concept van vreedzame school goed in.’

Wat betekent dat in de praktijk?

‘Wij brengen onze leerlingen actief burgerschap bij. We benadrukken het belang van samen werken, samen leren en samen spelen. We stimuleren leerlingen

hun conflicten uit te praten, eigen verantwoordelijkheid te nemen en ze te laten inzien dat iedereen anders is. Dat doen we onder meer door een wekelijkse les en verschillende activiteiten. Maar

ook door het inzetten van kinderen als mediators die bemiddelen bij ruzies, en door het instellen van een leerlingenraad. De leden daarvan inventariseren de wensen en behoeften bij medeleerlingen en koppelen het resultaat terug.’

Werkt het ook?

‘Zeker. Al moet ik zeggen dat er op onze school sowieso al niet veel werd gepest. Het belangrijkste resultaat is, denk ik, dat deze manier van met elkaar omgaan bij iedereen tussen de oren komt te zitten. Onze leerlingen vinden het vanzelfsprekend om conflicten uit te praten en hebben respect voor elkaar. De volgende stap is nu om van school naar wijkniveau te gaan. Dus meer samenwerken met wijkorganisaties en speeltuinverenigin-

gen. Want het zou geweldig zijn als ons vreedzame idee ook buiten de schoolmuren wordt voortgezet.’

Hoe wilt u gefotografeerd worden?

‘Ik wil graag met een paar mediators op de foto. Dat zijn leerlingen van groep 5 tot en met 8 die bemiddelen bij ruzies en conflictjes. Met die hesjes zijn ze als zodanig herkenbaar en makkelijk aan te spreken. Ze hebben zich zelf verkiesbaar gesteld en hebben ook officieel moeten solliciteren. Vervolgens kregen ze een training en liepen ze stage bij een andere school die ook met media-

‘Jonge mediators bemiddelen soms op het schoolplein’

tors werkt. Een gouden kans natuurlijk en een geweldige ervaring voor deze kinderen. Een aantal van hen doet dat zo goed dat ik er van overtuigd ben dat ze dit levenslang blijven toepassen. Wat wil je nog meer?’ ◀

Meer informatie

‘De Vreedzame School’ is een programma om basisscholen in te richten als democratische gemeenschappen, waarin leerlingen meedenken en verantwoording nemen. Het opleiden van leerlingen tot mediator is er een onderdeel van. In het voortgezet onderwijs in Amsterdam loopt een pilot. ◀ [Lees meer op www.devreedzameschool.net](http://www.devreedzameschool.net).

Religieuze grondslag onbruikbaar fundament

Een inperking van de vrijheid van onderwijs is hard nodig. Dat kan zonder ingrijpende grondwetsherziening, betoogt historicus en oud-conrector Carel Verhoef. Met een aangepaste interpretatie van artikel 23 kan het duale bestel blijven bestaan.

De vrijheid van onderwijs werd bij de grondwetsherziening onder Thorbecke in 1848 vastgelegd. Vanaf toen kreeg in principe iedereen de vrijheid om binnen het kader van deugdelijkheidseisen op basis van geloofsovertuiging een eigen school te stichten. Het was nog niet zo dat elke school in gelijke mate uit de schatkist werd betaald. Dat werd geregeld in 1917, toen met artikel 23 een einde werd gemaakt aan de schoolstrijd. Openbaar en bijzonder onderwijs worden sindsdien op gelijke basis door het Rijk gefinancierd. Sinds 1917, dus al bijna 100 jaar, is er sprake van een status quo, terwijl de maatschappelijke verhoudingen vooral sinds de ontzuiling in de jaren 60 grondig zijn

gewijzigd. Er zijn tegenwoordig nog maar weinig ouders die bewust op basis van hun godsdienst of levensovertuiging voor bijzonder onderwijs kiezen, zoals

van wie onlangs het boek *Inperking vrijheid van onderwijs* verscheen, noodzaak echter vooral de huidige maatschappelijke segregatie daartoe. De religieuze

‘Overbodig en ongewenst’

dat tot de ontzuiling gebeurde. Het keuzep proces van ouders concentreert zich al sinds decennia vooral op de nabijheid, kwaliteit en pedagogisch-didactische aanpak van de school. Hoewel dat tot nu toe niet is gebeurd, zou het veranderde keuzep proces op zich al reden kunnen zijn om een andere insteek te kiezen voor artikel 23. Volgens historicus Carel Verhoef,

grondslag van een school is volgens hem ‘als ideologisch fundament onbruikbaar, overbodig en ongewenst geworden’.

Samenwerkingschool *avant la lettre*

Verhoef heeft een protestants-christelijke achtergrond. Tot zijn pensionering werkte hij als conrector op het Marnix

Veertien redenen

Carel Verhoef noemt in zijn boek veertien redenen om de vrijheid van onderwijs in te perken.

Een van die redenen is dat de legitimatie van het overgrote deel van de protestants-christelijke en rooms-katholieke scholen niet meer valt af te lezen aan hun christelijke karakter. In het verlengde hiervan constateert hij dat veruit de meeste ouders niet meer bewust op basis van hun godsdienst kiezen voor confessioneel onderwijs.

Een ander punt dat hij noemt, is dat orthodox-religieuze scholen met aan hun godsdienstige overtuiging gerelateerde leerstof niet voldoen aan de in artikel 23 genoemde deugdelijkheid van het onderwijs. Bovendien ontbreekt volgens Verhoef bij deze scholen de grondwettelijke scheiding van kerk en staat.

C.E.H.J. Verhoef, *Inperking vrijheid van onderwijs. De maatschappelijke noodzaak tot herziening van artikel 23 van de grondwet. Aspect. ISBN: 9789461535955. Prijs: 18,95 euro.*

Carel Verhoef: 'Kinderen moeten elkaar leren kennen in een gemengde school'.

College, de oecumenisch-christelijke scholengemeenschap in zijn woonplaats Ede. 'Toen de school in 1937 werd opgericht, was het een samenwerkingschool *avant la lettre*. Ede was niet groot genoeg voor een christelijke en een openbare school voor voortgezet onderwijs. Niet vanuit ideële motieven, maar nolens volens hebben de openbaren en de protestanten toen samen een school opgericht. Het Marnix kreeg eind jaren 60 het stempeel oecumenisch-christelijk. Tot die tijd moest de rector weliswaar van protes-

VOS/ABB en de Vereniging Openbaar Onderwijs het onderwijs in Nederland als laatste sector willen ontzuilen. De gedachte achter dit concept is dat in de toekomst de denominaties er niet meer toe doen. Kinderen gaan dan niet meer naar een katholieke, christelijke of openbare school, maar naar 'school'.

Tot op het bot verdeeld

De noodzaak van een herinterpretatie van grondwetsartikel 23 illustreert Verhoef aan de hand van de situatie in zijn

gen de kans geven om tot in lengte van jaren hun school te laten behouden, zodat kinderen nooit in aanraking komen met andere godsdiensten of mensen uit andere sociaal-economische klassen? Mijn insteek is dat je dat zeker niet moet doen, omdat dat ertoe leidt dat de samenleving tot op het bot verdeeld blijft. De segregatie is nu nog erger dan tijdens de verzuiling, onder andere doordat er jongelui rondlopen die ideeën hebben die zich niet verdragen met de Nederlandse open samenleving en die geen boodschap hebben aan de waarden van de democratische rechtsstaat. Het zou goed zijn als kinderen op basis van diversiteit en wederzijds respect elkaar leren kennen. Dat kan alleen in de gemengde school. Onze maatschappij vraagt niet om gesegregeerde, in isolement verkerende scholen, maar om plaatsen waar jongelui van elke culturele, etnische en religieuze achtergrond samen hun opleiding krijgen. Integratie begint bij het onderwijs.'

Duale bestel handhaven

In zijn boek *Inperking vrijheid van onderwijs* betoogt Verhoef dat de noodzaak van de gemengde school een andere interpretatie van de vrijheid van onderwijs vereist. Een langdurig proces dat tot een wijziging van grondwetsartikel 23 leidt, is volgens hem niet nodig. 'Een eerste stap zou de algemene toegankelijkheid van alle scholen kunnen zijn. Dan zouden alle leerlingen dus welkom zijn, niet alleen in de openbare maar ook in de bijzondere scholen.' De betekenis van de term 'bijzonder' wil Verhoef beperken tot de onderwijskundige en pedagogische aanpak van de school. De religieuze grondslag zou als richting moeten verdwijnen. 'In deze opzet kan het duale bestel blijven bestaan, maar dit moet zodanig worden aangepast dat de gemengde school regel wordt. Die zou het huidige openbaar onderwijs en het bijzonder onderwijs op godsdienstige grondslag moeten vervangen. Daarnaast blijft het recht bestaan om op basis van een speciaal pedagogisch-didactisch concept een bijzondere school te stichten en te onderhouden.' >

De maatschappij vraagt om gemengde scholen

tants-christelijken huize zijn, maar het was dus in feite al een school die boven de denominaties uitsteeg. Het onderwijs werd gegeven met erkenning van de beginselen van de christelijke godsdienst, maar die hoefden niet te worden onderschreven. Docenten met verschillende achtergronden werkten gebroederlijk en gezusterlijk samen. De grondslag was buitengewoon ruim. Ruimer kon eigenlijk niet, zeker niet in die tijd.' Verhoef maakt hierbij een vergelijking met het concept School!, waarmee

woonplaats, waar een sterke segregatie is tussen jongeren uit streng-christelijke gezinnen en leeftijdgenoten met een islamitische achtergrond. 'Hier in Ede zijn rellen geweest tussen jongelui van Marokkaanse en van reformatorische afkomst. Uit onderzoek dat de gemeente naar aanleiding van die onrust heeft laten uitvoeren, blijkt dat die groepen vijandig tegenover elkaar staan omdat ze elkaar niet kennen. Als je ziet dat dit de oorzaak is van maatschappelijke onrust, moeten wij dan kleine groeperin-

Waarom muurtje tussen openbaar en bijzonder onderwijs?

Hoogleraar en lid van de Onderwijsraad Pieter Huisman vraagt zich af waarom er eigenlijk nog een scheiding is tussen de openbare en bijzondere school. Dat bleek onlangs op een studiedag van het Nederlandstalig Genootschap voor Vergelijkende Studie van Onderwijs en Opvoeding (NGVO).

Huisman is sinds 2010 bijzonder hoogleraar aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Zijn specialisatie is onderwijsrecht. Sinds 1 januari jongstleden is hij ook lid van de Onderwijsraad. Daar is hij specialist op het gebied van artikel 23 van de Grondwet over de vrijheid van onderwijs. In die hoedanigheid kan hij worden gezien als de man die aan de basis staat van het in april gepubliceerde advies over het wetsvoorstel over de samenwerkingschool. In dit behoudende advies staat dat de samenwerkingschool een grondwettelijke uitzondering moeten blijven. Bovendien zou een stichting voor openbaar onderwijs niet het bevoegd gezag van een samenwerkingschool kunnen zijn. Er staat ook in dat het vooralsnog ontbreekt aan voldoende 'empirische noodzaak van het wetsvoorstel'. De Onderwijsraad wil daarom dat staatssecretaris Sander Dekker van OCW het heroverweegt. Met andere woorden: het wetsvoorstel zoals het er nu uitziet, kan niet door de beugel, volgens de Onderwijsraad.

Haagse stolp

Met name de opmerking over het ontbreken van voldoende empirische noodzaak leidde tot verbaasde reacties, vooral uit gebieden met demografische krimp. Er komen daar steeds minder leerlingen, wat de noodzaak tot samenwerking benadrukt. Uit reacties die na de publicatie van het advies bij VOS/ABB binnenkwamen, kwam een beeld naar voren als zou de Onderwijsraad onder een Haagse stolp zitten en geen zicht hebben op de

realiteit. In krimpgebieden zijn al veel (informele) samenwerkingscholen. Ook schoolbesturen voor openbaar en bijzonder onderwijs zoeken elkaar daar op. Zonder samenwerking zouden steeds meer kleine basisscholen in plattelandsdorpen hun deuren moeten sluiten. Op basis van de reacties lijkt het op zijn minst gerechtvaardigd te veronderstellen dat in krimpgebieden de 'empirische noodzaak' van samenwerkingscholen aanwezig is, hoewel de Onderwijsraad zich dat nog afvraagt.

Openbaar en bijzonder bij elkaar

Dat Huisman, ondanks het conservatieve advies, in de dagelijkse praktijk vraagt zets bij de huidige scheiding tussen openbaar en bijzonder onderwijs, bleek tijdens de studiedag van het NGVO over de vrijheid van onderwijs. Deze studie-

dag werd gehouden in het volgende maand te openen Nationaal Onderwijsmuseum in Dordrecht. Huisman gaf daar een historisch overzicht van de vrijheid van onderwijs. Dat overzicht sloot hij af met de opmerking dat hij in Den Haag in de buurt van een openbare en bijzondere school woont die in één gebouw zitten. Het enige wat die twee scholen nog van elkaar scheidt, is een muurtje dat het plein in twee delen splitst. Huisman vroeg zich hardop af waarom dat muurtje er eigenlijk nog staat. Hij wilde niet ingaan op de vraag of hij hiermee bedoelde dat de twee scholen net zo goed samen zouden kunnen gaan. [◀ Het op 22 april gepubliceerde advies over het wetsvoorstel in verband met de vereenvoudiging van de vorming van samenwerkingscholen staat op \[www.onderwijsraad.nl\]\(http://www.onderwijsraad.nl\) \(>Publicaties\).](#)

Werken aan het beste openbaar onderwijs

Het beste openbaar en algemeen toegankelijk onderwijs. Dat is het doel van speciale studiedagen die VOS/ABB en de Vereniging Openbaar Onderwijs (VOO) voor scholen organiseren.

De openbare identiteit is vaak onderhuids wel aanwezig, maar het is goed om er met het team bij stil te staan wat die identiteit eigenlijk inhoudt en elkaar de vraag te stellen wat je ermee kunt en vooral ook wat je ermee wilt'. Dit zegt Hans Teegelbeckers van VOS/ABB, die deze studiedagen voor openbare schoolbesturen al op verschillende plaatsen in het land heeft verzorgd, onder anderen met Flora Breemer van VOO.

Verhaal van de school

'Om met elkaar te bepalen wat de identiteit van de openbare school inhoudt en wat de school ermee kan en wil, moet het verhaal van de school worden verteld. Wat daarin meespeelt, zijn de kernwaarden van het openbaar en algemeen toegankelijk onderwijs', aldus Teegelbeckers. Breemer voegt daaraan toe: 'Het mooie van zo'n studiedag is dat dat heel concreet kan worden. Er zijn allerlei workshops die de volgende dag direct in praktijk gebracht kunnen worden op school of in de klas. Bijvoorbeeld over filosoferen of debatteren in de klas en over actuele thema's als passend onderwijs, ouderbetrokkenheid en schoolprofilering.

Gratis workshops over mensenrechteneducatie

Met mensenrechteneducatie kunt u de positionering van uw openbare school verbeteren. VOS/ABB en de Vereniging Openbaar Onderwijs (VOO) bieden gratis workshops aan.

U kunt met mensenrechteneducatie laten zien dat uw openbare school moreel goed onderwijs geeft. De kinderrechten en de mensenrechten zijn immers de morele basis van onze samenleving en daarmee voor het openbaar onderwijs. De kennis die VOS/ABB en VOO met de workshops op locatie opdoen, wordt gedeeld met andere scholen voor openbaar en algemeen toegankelijk onderwijs. < Informatie: VOS/ABB, 0348-405250, secretariaatvereniging@vosabb.nl of VOO, 036-5331500, voo@voo.nl.

ID!ee

VOS/ABB heeft het trainingsspel ID!ee ontwikkeld, dat op studiedagen kan worden gespeeld. Teegelbeckers: 'Mijn ervaring is dat teamleden met dit spel helder kunnen maken wat de kernwaarden voor hen persoonlijk en voor de school betekenen. Het laat zien dat er al vaak, bewust of onbewust, naar wordt gehandeld, maar soms ook dat de kernwaarden nog beter in het openbaar onderwijs kunnen worden ingezet. Vanuit de openbare kernwaarden kan de school komen tot teamwaarden en deze vertalen naar gewenst gedrag. Daarmee zijn direct de normen bepaald.'

Andere onderwerpen die tijdens een studiedag aan bod kunnen komen, zijn burgerschapsvorming, levensbeschouwing in het openbaar onderwijs, de verzuiling

in relatie tot de samenwerkingschool en het door VOS/ABB en VOO ontwikkelde concept 'school!'. 'Ons ideaal is dat er in de toekomst geen onderscheid meer is tussen openbare en bijzondere scholen. Het concept 'school!' stijgt boven de denominaties uit, maar zonder de vrijheid

Het is direct in praktijk te brengen

van onderwijs aan te tasten. Hoe doe je dat? Wat betekent dat voor het onderwijs van de toekomst?', aldus Breemer.

Diploma openbaar onderwijs

Afhankelijk van de inhoud van de studiedag, kunnen de deelnemers in aanmerking komen voor het deelcertificaat Diploma openbaar onderwijs. Dit deelcertificaat geeft leerkrachten een vrijstelling binnen de mede door VOS/ABB en VOO ontwikkelde nascholingsmodule voor het Diploma openbaar onderwijs. < VOS/ABB en VOO helpen u graag met een studiedag op maat. VOS/ABB: 0348-405200, secretariaatvereniging@vosabb.nl - VOO: 036-5331500, voo@voo.nl.

Samenvoegen van vmbo-t en havo: een goed idee?

Vmbo-t en de havo moeten integreren tot 'voorbereidend beroepsonderwijs'. Dit staat in een plan dat onlangs werd gelanceerd door drie partijen, waaronder de MBO Raad. Zij vinden dat jongeren op deze manier langer de tijd krijgen om een passende beroepsopleiding te kiezen en dat zou hun schoolcarrière ten goede komen. Een inkijkje in de plannen en een aantal reacties erop.

Samenleving en arbeidsmarkt veranderen in hoog tempo. Het beroepsonderwijs moet zich dus aanpassen, aldus de opstellers van het manifest *Tien bouwstenen voor een toekomstbestendig beroepsonderwijs* [zie kader]. Beroepen veranderen en er worden steeds andere eisen gesteld aan kennis, kunde en inzetbaarheid van werknemers. Studenten moeten goed worden voorbereid op die veranderende arbeidsmarkt. Het manifest doet hiervoor verschillende voorstellen.

Te jong om te kiezen

Een van de voorstellen betreft het samenvoegen van vmbo-t en havo. Het is voor veel leerlingen te vroeg om op

twaaalfjarige leeftijd al een bijna definitieve keuze te maken tussen de route havo-hbo of de route vmbo-mbo-hbo, zo staat erin. In de ons omringende landen

is het ongebruikelijk om kinderen zo jong te laten kiezen. Kinderen zouden volgens de opstellers langer de tijd moeten krijgen om te ontdekken wie ze zijn en wat ze kunnen. De VO-raad deelt dit standpunt.

Minder doublures

In de bepleite integratie van vmbo-t en havo tot 'voorbereidend beroepsonderwijs' krijgen alle leerlingen meer beroepsvaardigheden en oriëntatie op studie en beroep mee. Op 17-jarige leeftijd is duidelijk op welk niveau de leerling zijn diploma heeft behaald en hij kan dan verder leren op het mbo of hbo.

Het manifest in hoofdlijnen

Tien bouwstenen voor een toekomstbestendig beroepsonderwijs is opgesteld door de MBO Raad, JOB (Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs) en NRTO (Nederlandse Raad voor Training en Opleiding). Met dit manifest willen zij een bijdrage leveren aan een brede discussie over de toekomst van het onderwijs, in het bijzonder van het mbo.

Een aantal speerpunten uit het manifest:

- **Integratie van vmbo-t en havo tot 'voorbereidend beroepsonderwijs'** – Studenten kunnen examens op verschillende niveaus afleggen. Dit leidt tot een flexibelere doorstroming naar mbo- en hbo-opleidingen.
- **Ruim baan voor nieuwe opleidingen, met behoud van kwaliteit en herkenbaarheid** – Het beroepsonderwijs moet zich aanpassen aan veranderende beroepen, beroepseisen en benodigde vaardigheden. Scholen en

hun partners moeten eigen leerroutes kunnen vaststellen, met ruimte voor sectoraal/regionaal maatwerk. De landelijke herkenbaarheid van opleidingen moet gewaarborgd blijven. Bij de vormgeving van opleidingen is niet langer de wetgever bepalend, maar de kwaliteit die de afnemer vereist (landelijk, regionaal en sectoraal).

- **Meer flexibiliteit** – Elke mbo-student kan een eigen leerroute uitstippelen. Binnen mbo en de beroepskolom ontstaan flexibele doorstroommogelijkheden.

Het volledige manifest vindt u op www.mboraad.nl (zoekterm '10 bouwstenen').

‘Dit kan doubleren op de havo voorkomen’

De MBO Raad voorziet dat het aantal doublures door de integratie van vmbo-t en havo afneemt. ‘Doubleren is op de havo een serieus probleem, dat voorkomen kan worden als voor deze leerlingen ook de route vmbo-mbo open zou staan’, stelt Jan van Zijl, voorzitter van de MBO Raad in de Telegraaf.

Vraagtekens bij kwaliteit

De Vereniging Hogescholen is niet onverdeeld enthousiast over het voorstel om vmbo-t en havo samen te voegen. Waar kinderen op dit moment moeten kiezen tussen vmbo-t en havo, zouden ze dan moeten kiezen tussen voorbereidend beroepsonderwijs (lees: vmbo+havo) en algemeen voorbereidend onderwijs (lees: vwo). ‘Wordt de ene keus niet ingewisseld door de andere?’, vraagt de vereniging of de samenvoeging de kwaliteit van het voortgezet onderwijs ten goede komt. ‘Voor hogescholen is dit een belangrijk punt, nu sterk is geïnvesteerd

in de kwaliteitsverbetering van de hbo-opleidingen en aan studenten hogere eisen worden gesteld’, stelt de vereniging op haar website.

Nieuwe naam

De opstellers van het manifest vinden dat alle voorgestelde veranderingen hand in hand moeten gaan met een naamsverandering in het mbo. De huidige indeling in vier mbo-niveaus doet geen recht aan de grote verschillen tussen de niveaus en leidt tot veel onbegrip en een slechte beeldvorming. Niveau 1 (en eigenlijk ook niveau 2) leiden op tot betrekkelijk eenvoudige functies, terwijl niveau 4 vergelijkbaar is met menige Amerikaanse universiteit. Dit laatste blijkt uit een vergelijking van de OESO. Volgens de opstellers is daarom een nieuwe naamgeving nodig: middelbaar beroepsonderwijs (huidige niveau 3 en 4), basis beroepsonderwijs (huidige niveau 2) en entreeopleiding (huidige niveau 1). ◀

Reacties

Via Twitter werd al direct gereageerd op het manifest. Een greep uit de (ingekorte en bewerkte) reacties:

Te grabbel gegoid

‘Wat mij betreft wordt hiermee de havo te grabbel gegoid. De lobby voor het mbo is groot. De toegang tot een brede vervolgo-pleiding wordt steeds meer bemoeilijkt. De leerlingen moeten bepaalde cijfers halen om vanuit vmbo-t te kunnen doorstromen naar de havo. Op ouderavonden wordt de mbo-route expliciet aanbevolen boven de havo-route die eerst ‘breed’ opleidt. Ze proberen iedereen het mbo aan te praten, maar onze maatschappij heeft baat bij breed- en hoogopgeleide mensen.’ – *Irma Bouma, ouder*

Laat scholen zelf kiezen

‘De gedachtegang is interessant en het onderzoeken waard, maar dit moet niet een nieuw stelsel zijn waar leerlingen in een keurslijf worden gedwongen. Er moeten dus ook andere routes openblijven. Als de mavo bij de havo komt, zou er een opwaartse druk bij ouders kunnen komen voor het vwo. Ik denk overigens dat het imago van het vmbo-t (mavo) een herwaardering kan krijgen door de samenvoeging met de havo. Maar laat vooral scholen - binnen kaders - hun eigen keuzes maken. Zo kunnen zij blijven inspelen op de behoefte van de regio en het type leerlingen.’ – *Louis de Haan, bestuursvoorzitter Onderwijsgroep Zuid-Hollandse Waarden*

Spelen met levensgeluk

‘Dit voorstel speelt met het levensgeluk van leerlingen en docenten. Zeker zestig procent van de leerlingen zal ongekende nadelen ondervinden van een negatieve kwalificatie in het door hen gevolgde zwaardere onderwijsprogramma. Hierdoor zal hun persoonlijke ontwikkelings-traject sterk negatieve effecten oproepen in hun toekomstige loopbaan/onderwijs-traject.’ – *Herman Laros, oud-bestuurder Edudelta Onderwijsgroep*

Dick Horseling (102): een echte 'openbaar-onderwijsman'

Dick Horseling is 102 jaar en lid van verdienste van de Vereniging Openbaar Onderwijs. Hij werkte bijna 25 jaar als administrateur bij de VOO, toen nog Volksonderwijs geheten. Samen met zijn zoon Bart Horseling, oud-burgemeester van Weesp, blikt hij terug op die periode.

Dick: 'Wij werkten in de Jan Luyckenstraat in Amsterdam, dat was een mooi pand, hoor. Ik heb er altijd prettig gewerkt.'

Bart: 'Mijn vader was van 1953 tot 1978 administrateur van de VOO en de laatste jaren adjunct-directeur, onder directeur Joke Whitlau.'

Dick: 'Ik kwam bij toeval bij de VOO terecht. Nou ja, natuurlijk was ik wel een openbaar-onderwijsman.'

Bart: 'Toeval? Als kinderen in de buurt zes jaar werden, ging mijn vader naar de ouders toe om te proberen ze naar het openbaar onderwijs toe te krijgen. Dat was in de jaren vijftig. Het was zijn taak natuurlijk niet, maar dat deed hij wel.'

Dick: 'Oh, jij weet meer dan ik. Mijn kinderen gingen naar de Valeriuschool in de De Laressestraat in Amsterdam. La-

ter ben ik voorzitter geworden van de oudercommissie. Dat was niet makkelijk. Ze dachten dat ze alles alleen konden. Ik bedoel de leerkrachten. Maar dat heb ik ze wel afgeleerd. Op het laatst waren we wel goede vrienden. Het waren goede leerkrachten, maar in het begin was het moeilijk.'

Buitencentra

In de vijftiger en zestiger jaren van de twintigste eeuw opende de vereniging Volksonderwijs een aantal recreatieverblijven en een camping, die met name waren bedoeld om schoolklassen onderdak te bieden bij schoolreisjes. De stichting Buitencentra beheerde de gebouwen, maar werd in de jaren tachtig opgeheven. De drie centra, het Doniahuis op Vlieland, het Mr. A. de Rooshuis in het Zeeuwse Noordgouwe en de Kwartjesberg in het Drentse Drouwen werden in diezelfde tijd verkocht. Dick Horseling is als administrateur van de vereniging

bestuurslid van de beheersstichting geweest.

Dick: 'Dat was veel werk. Ik was het centrale punt, ik regelde alles. In de weekenden ging ik er ook vaak naar toe. En eens in de maand bezocht ik alle verblijven. Dan sprak ik met de raden van beheer, maar dat stelde niets voor. Met de beheerders ging het soms niet goed, maar dat waren uitzonderingen. Meestal waren het goede mensen. Met de beheerder van de Kwartjesberg heb ik nog steeds contact. Dat is Roel van der Woude, die is een jaar of tachtig.'

Dick: 'In mijn hart had Vlieland mijn voorkeur. Dat was het Doniahuis, genoemd naar het oude schoolhoofd. Maar het is later een hotel geworden. In Zeeland had je het Mr. de Rooshuis, dat was niks. En de Kwartjesberg in Drouwen, dat was de eerste. Maar hoe zit het nu met de camping, is die verkocht?' Camping

150 jaar Vereniging Openbaar Onderwijs

In 2016 is het feest. Dan bestaat de Vereniging Openbaar Onderwijs 150 jaar. Een werkgroep van het bureau is bezig met de voorbereidingen voor dit jubileumjaar. Na de zomervakantie kunt u daarover meer lezen in School!

Tandenpoetsen voor het naar bed gaan, in de Kwartjesberg van VOO (1959).

Dick Horseling: 'Hoe gaat het nu met de camping?'

'De leden kwamen met bussen uit het hele land'

Seel in Renesse, waar Dick op doelt, bestaat nog steeds en is nog eigendom van de VOO. De camping is genoemd naar de toenmalig penningmeester van de VOO, de heer P.J. Seel.

Bart: 'Toen de camping werd gestart, vroeg mijn vader aan mij om ergens bij Vianen naar een toiletwagen te kijken. Die stond te koop. Ik had toen net mijn rijbewijs. We zijn gaan kijken en hebben hem gekocht voor op de camping.'

Dick: 'Die camping liep goed, hoor. Het was heel druk. Maar daar heeft Seel heel wat tijd aan besteed. De plannen voor die camping kwamen bij hem vandaan. We gingen er samen vaak heen om al het werk af te krijgen.'

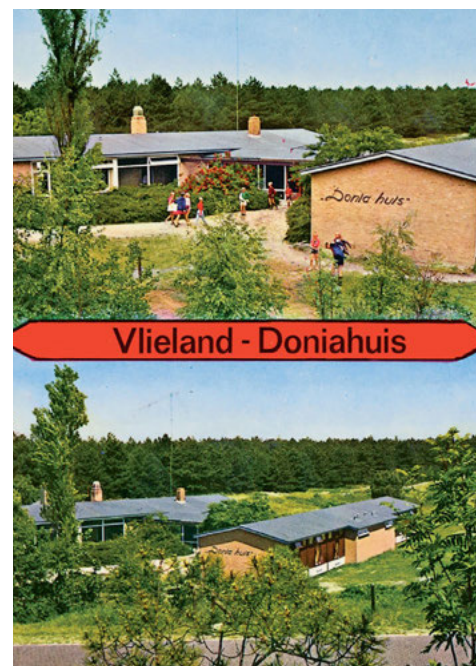
Bart: 'In 1956 organiseerde mijn vader het 90-jarig jubileum van de vereniging in Leeuwarden. Ook hielp hij mee met het organiseren van de congressen. Hij is zelfs tot lid van verdienste van de vereniging benoemd.'

Dick: 'Die congressen werden goed bezocht. De leden kwamen met bussen uit het hele land. Maar we hadden toen ook nog afdelingen in heel veel plaatsen in Nederland. Dat was natuurlijk de kracht van VOO. Op iedere bijeenkomst van een school was er wel iemand van ons. Maar zitten er nog oud-VOO'ers bij jullie in het bestuur?'

Bart: 'Pa, je bent 102 jaar en al vanaf 1978 weg bij de VOO. Die mensen ken je niet meer.' <

Het voormalige VOO-kantoor aan de Jan Luyckenstraat in Amsterdam in 1975. Tegenwoordig is er de Little Universe School gehuisvest, een particuliere basisschool waarvoor ouders per kind ruim 10.000 euro schoolgeld betalen.

Het Doniahuis op Vlieland werd op 11 juni 1960 geopend.

Amsterdam zoekt schoolmakers

De gemeente Amsterdam voorziet een tekort aan leerplekken en schrijft een prijsvraag uit voor vernieuwende schoolconcepten. Er zijn ideeën genoeg. ‘Op mijn filosofische school word je levenskunstenaar.’

Op een winderig stukje niemandsland achter het bedrijvige Tolhuisterrein druppelen op een maandagavond een kleine twintig Amsterdammers de open hal van het openbare Hyperion College binnen. Ze komen samen om plannen te smeden voor nieuwe basis- en middelbare scholen in de stad. ‘Als ik op een feestje vertel dat ik me met onderwijs bezighoud, blijkt de persoon tegenover mij daar steevast iets van te weten, via een schoolgaand zusje of een vader die voor de klas staat.’ Onderwijs-specialist Willemijn de Jong van maatschappelijke denktank Kennisland vertelt waarom zij enthousiast is over de *challenge* Onze Nieuwe School, waarin de

school misschien zelfs te realiseren. De gemeente streeft naar meer diversiteit in het onderwijsaanbod, zodat ieder kind een plek kan vinden op een school die bij hem of haar past. ‘We willen daarbij gebruikmaken van het kapitaal aan kennis en ideeën dat bestaat bij alle belanghebbers en niet alleen de *usual suspects* laten meedenken. Daarom kwamen we uit op deze *challenge*,’ aldus Jos van Kuik die namens Kennisland mede vormgeeft aan het initiatief.

Ideeën

Ideeën zijn er inderdaad. Hoewel mensen tot 15 augustus de tijd hebben hun plannen in te dienen, staan er al 29 op de website. ‘Op mijn filosofische school word je

kun je niet alleen. ‘Je kunt je niet voorstellen hoeveel werk het is, wat er allemaal bij komt kijken! Zelfs met een team is het bijna niet te doen.’ Maar ze wil de verzamelde geïnteresseerden niet ontmoedigen. ‘De Noordwijkse school oprichten is het leukste en meest bijzondere dat ik ooit heb gedaan.’

In de hal zitten zowel vastberaden planindieners als mensen die als docent,

Onze Nieuwe School, kraamkamer voor nieuw onderwijs

Uit leerlingenprognoses van de gemeente Amsterdam blijkt dat het leerlingenaantal in zowel het basisonderwijs als het voortgezet onderwijs de komende jaren blijft toenemen. In het basisonderwijs zal het in de komende vijf jaar stijgen met 4000 leerlingen, in het voortgezet onderwijs gaat het om een stijging van 2600 leerlingen. Enthousiastelingen uit het hele land kunnen via onzenieuweschool.nl tot 15 augustus plannen aandragen voor een nieuwe basis- of middelbare school in Amsterdam. Op 31 januari 2016 bepaalt een jury van de gemeente welke drie of vier plannen de ‘kraamkamer’ in gaan en daadwerkelijk worden uitgewerkt tot een nieuwe door het Rijk bekostigde school.

‘Moet het anders?
Vertel dan nu hoe het wel moet!’

gemeente Amsterdam mensen oproept ‘schoolmaker’ te worden. ‘Iedereen is betrokken bij onderwijs en iedereen heeft er een mening over. ‘Het moet echt anders’, hoor je dan vaak. Voor het eerst kan ik nu zeggen: ‘Anders? Oké, vertel me dan maar hoe het moet. Dien een plan in!’ Amsterdam voorziet tot 2020 een leerlingengroei van 10 procent en nodigt daarom iedereen uit niet alleen ideeën voor een droomschool te delen, maar die

levenskunstenaar’ of ‘Mijn nieuwe school is LIFE! Je eigen leerweg ontwikkelen in een natuurlijke, inspirerende omgeving’, luiden de koppen. Het ‘Ontwerpcafé’ in het Hyperion College dient om plannemakers met elkaar in contact te brengen, ideeën uit te wisselen en waar dat past de krachten te bundelen. Want, zo zegt ervaren scholenmaakster Frum van Egmond die als inspirator en ervaringsdeskundige de bijeenkomst bijwoont: ‘Schoolmaken’

Brainstormen over een nieuw op te richten school in Amsterdam.

ouder of student onderwijskunde affiniteit hebben met het onderwijs en willen weten wat het nieuwe initiatief voorstelt. Gemene deler is de overtuiging dat het beter kan. Floris Koot, die al een plan voor een nieuwe school heeft ingediend, is de meest bevlogen pleitbezorger voor verandering. 'Ik ben van jongs af aan al boos op het onderwijs,' vat hij zijn beweegredenen samen. En ook Onze Nieuwe School bekijkt hij met argwaan. Maken bestaande schoolbesturen niet meer kans om te winnen, omdat die gewoon een dependance kunnen aanbouwen en dus efficiënter tegemoet kunnen komen aan de vraag naar onderwijsplekken? Laura Thomassen, beleidsadviseur bij de gemeente en medevormgever van de prijsvraag, stelt hem gerust. Hoewel ze benadrukt dat ook bestaande schoolbesturen een plan mogen indienen, stelt ze dat er niet voor niets voor een *challenge* is gekozen. 'Als we het qua vernieuwing met de huidige besturen alleen af gekund hadden, dan zaten jullie hier niet.'

Utopisch

En dus dromen de aanwezigen volop. Over scholen waar kinderen de ruimte krijgen om te spelen, want 'spelen is leren zoals de natuur het bedacht heeft', scho-

Minimumeisen aan toegankelijkheid

De Vereniging Openbaar Onderwijs (VOO) en VOS/ABB vinden het onbegrijpelijk dat er bij de zoektocht naar nieuwe scholen geen minimeisen worden gesteld aan de toegankelijkheid van de scholen. Zo zouden scholen moeten streven naar een evenwichtige samenstelling van de leerlingpopulatie (gemengde scholen), moeten zij onvoorwaardelijk plaats bieden aan zowel kansrijke als kansarme leerlingen en moet de vrijwillige ouderbijdrage altijd binnen de perken blijven. Ten slotte voegt de VOO hieraan toe dat leerlingen meer kansen krijgen door weer meer brede brugklassen en brede scholengemeenschappen te creëren.

len die kinderen opleiden tot wereldverbeteraars, scholen waar kinderen zelf bepalen wat ze willen leren en over scholen in de natuur. Open ruimtes, individuele aandacht, een flexibel curriculum en veel naar buiten. Het klinkt haast utopisch. 'Maar', vraagt een van de deelnemers zich af, 'Is het duidelijk waar de vraag naar leerplekken zit? Ik heb het idee dat dit soort onderwijsvernieuwing vaak ten goede komt aan kinderen uit een voorrechte sociaal-economische klasse.' De Noordwijkse school van Van Egmond vraagt ouders bijvoorbeeld om een vrijwillige bijdrage van 1200 euro per jaar. Thomassen antwoordt dat de meedeners zich niet specifiek hoeven te richten op een bepaalde sociaal-economische klasse, als ze maar kunnen aantonen dat

er vraag is naar de school die ze voor ogen hebben. 'Uiteindelijk komen de benodigde leerplekken er toch wel, dat weet ik zeker. Deze prijsvraag is er echt voor de kwaliteit en diversiteit van het aanbod.' In het reglement van Onze Nieuwe School staat te lezen dat de jury meeweegt of het initiatief aansluit bij een onderwijsbehoefte. Mocht er bijvoorbeeld in het chique Amsterdam-Zuid behoefte zijn aan een kostbare school die een flinke ouderbijdrage vraagt, dan voldoet het initiatief aan dat criterium. 'Welke initiatieven uiteindelijk werkelijkheid worden, moet tijdens de incubatorfase en in de kraamkamer blijken', stelt Van Kuik, 'Juist in deze brainstormfase willen wij niet bepalen hoe de plannen er wel of niet uit zouden moeten zien.' <

Stoomcursus ondernemen voor groep 8

Een product ontwikkelen, de financiering regelen, aandelen uitgeven, een logo ontwerpen en je idee pitchen voor een investeerder. Het gaat er behoorlijk professioneel aan toe op openbare basisschool De Vos in Voorschoten. In vier dagen tijd zetten de leerlingen van groep 8 een eigen product in de markt dat ze vervolgens verkopen aan groep 7. Leerzaam, actueel en 'veel leuker dan de gewone les'.

'**U**bent alleen of komt er nog een collega mee?' De marketing-directeur schuift aan en de jongheren van 'De Lege Bella' stellen zich voor. 'We zijn erg benieuwd of u geld van de bank wilt lenen of dat u een investeerder zoekt', vraagt ondernemer Gerben van den Berg, die de klas namens Bizworld begeleidt. 'Hebt u daar al over nagedacht?' Dat hebben ze zeker. 'Wij willen graag één of twee aandelen verkopen', legt de

twaaalfjarige financieel-directeur uit. 'En als we dan nog niet genoeg geld hebben, willen we later nog een lening afsluiten als dat kan.'

Van den Berg: 'Dat kan zeker. U heeft momenteel nog acht aandelen staan. Als u er één verkoopt, heeft u nog steeds een meerderheid in het bedrijf. Dat is goed. Maar wij zijn natuurlijk erg benieuwd waarom wij in uw bedrijf zouden moeten investeren.' En dan begint de pitch. Dayan (12): 'We hebben een heleboel leu-

Spelenderwijs ontdekken ze de werking van de economie

Roep om meer aandacht voor geldzaken

Wat hebben onze kinderen nodig als ze in 2032 de arbeidsmarkt op gaan? En leren ze nog wel de juiste dingen? Dat was de centrale vraag van het Platform #Onderwijs2032, waar staatssecretaris Dekker opriep tot het aandragen van ideeën voor het onderwijs van de toekomst. Meer dan 17.000 reacties kwamen binnen,

waaronder vaak de reactie: 'Niet alleen economische theorieën, maar ook leren hoe je een bedrijf opstart'. Omgaan met geld speelt daar een belangrijke rol in. Uit een recente peiling van Wijzer in Geldzaken blijkt dat ook driekwart van de ouders vindt dat de school een belangrijke rol moet spelen in het leren omgaan met

geld. Onder leerkrachten is daar brede steun voor. Wijzer in Geldzaken pleit ervoor dat financiële educatie vast onderdeel wordt in het toekomstige onderwijsprogramma. 'Leren omgaan met geld zou een thema moeten worden dat meerdere vakgebieden aan elkaar verbindt', aldus Wijzer in Geldzaken.

ke accessoires bedacht. Een hoofdband voor meisjes die je ook als ketting kunt gebruiken, een ring, een sleutelhanger en een ‘pennenlikker’. Dat is een hoesje voor om een pen of een potlood. Daar hebben we ook patent op. Ik kan u het boekje met de prijzen laten zien. De pennenlikkers kosten drie Biz-euro’s, maar we moeten de kosten van het patent terugverdienen.’ De investeerder gaat zich beraden.

Eigen bedrijf runnen

Deze kinderen uit groep 8 van obs De Vos doen mee aan Bizworld, een vakoverstijgend ondernemersspel, ontwikkeld door ondernemingsorganisatie VNO-NCW en opgezet door Jong Ondernemen, waarbij leerlingen, begeleid door een lokale ondernemer, een eigen bedrijf runnen. Bij aanvang wordt een grote doos bezorgd met alle materialen die nodig zijn voor het project. Zoals een stapeltje Biz euro’s, het fictieve geld om in hun product te investeren. In vier dagen tijd - de ontwerpdag, de productiedag, de marketingdag en de verkoopdag met de financiële afsluiting - leren de jonge ondernemers de basisbeginselen van ondernemerschap en ontdekken ze spelenderwijs de werking van de economie.

Gabrielle Herz, juf van groep 8 en voor de gelegenheid ook lid van de investeringscommissie, is enthousiast over het project. ‘Vorig jaar zijn we ermee begonnen. De leerlingen die nu in groep 8 zitten, hebben toen als ‘kopers’ al een beetje meegekregen hoe het werkt. Nu staan ze zelf aan het roer. Ze leren een heleboel belangrijke dingen. Samenwerken, met geld omgaan, keuzes maken en presenteren. En ze vinden het ook nog eens hartstikke leuk.’

Pakkende slogans

Terug in de klas, volgt een stukje theorie over marketing en reclame. Want dat is de volgende stap die de jonge ondernemers gaan zetten. Aan de hand van bestaande, pakkende slogans als ‘Er is geen betere’ en ‘Wie is er niet groot mee geworden?’ zet Van den Berg de leerlingen aan het denken over hun eigen campagne. Wat is origineel, niet te ingewikkeld en wat blijft goed hangen?

Sem Vogelaar (11), algemeen directeur:

‘Met zo min mogelijk geld iets moois maken’

‘Vorig jaar mochten we de spulletjes van groep 8 kopen. Dat was al superleuk. Nu doen we het zelf en dat is nog leuker. Ons bedrijfje heet Baard Smith en heeft als motto: ‘Teamwork is het halve werk’. We maken baarden en snorren en we organiseren een loterij, waar patent op zit. Het bedenken en maken van de producten samen met het groepje vond ik het leukst. Met zo min mogelijk geld toch iets moois maken. Ik vond het lastiger om ervoor te zorgen dat iedereen naar mij als algemeen directeur luistert. Ze waren nogal druk. Maar het ging goed, want wij hebben gewonnen!’

Dayan Berry (12), financieel directeur:

‘Superhandig voor als je later zelf ondernemer wordt’

‘Geweldig dat wij dit nu al leren. Als ik later zelf ondernemer wil worden, dan weet ik nu vast een beetje hoe het werkt. Het is dus eigenlijk een soort kleine studie. Het was allemaal redelijk nieuw voor mij. Ook het samenwerken was soms best lastig. We zaten niet altijd op één lijn. Ook over heel kleine dingen. Met ons bedrijfje ‘De Lege Bella’ - al onze beginletters - en de slogan ‘Het is niet leeg, het is niet vol, alles wat wij verkopen is echt voor de lol’ verkopen wij geluksarmbandjes, dromenvangers en pennenlikkers.’

Diede Wiersma (12), algemeen directeur:

‘In vijf minuten je idee presenteren’

‘Een heleboel verschillende dingen doen en het idee dat mensen naar je willen luisteren, dat leek me leuk. Daarom werd ik algemeen directeur. Ons grootste struikelblok was het presteren onder tijdsdruk. We waren zo enthousiast en we wilden zo veel. Het presenteren van het plan vond ik ook best lastig. Binnen vijf minuten moest je wat verzinnen en je idee presenteren. Dat werd dus improviseren en een beetje slijmen, haha! Ons bedrijfje heet #LeukeSpulletjes, met als slogan ‘Voor al uw gave prulletjes’. Morgen gaan we onze producten, waaronder sleutelhangers en armbandjes, verkopen aan groep 7.’

Het laatste deel van de les, staat in het teken van de commercial. ‘Een live toneelstukje waarmee ieder groepje hun product, morgen tijdens de verkoop aan groep 7, zo goed mogelijk over het voetlicht moet brengen’, legt juf Herz uit. ‘Erg

belangrijk, want een goede presentatie is het halve werk. Wie de hoogste omzet draait, heeft gewonnen. Dat wordt nog spannend.’ < Meer informatie over Bizworld op: www.jongondernemen.nl/bizworld

Snellere, betere en goedkopere hulp voor 'zorgleerlingen'

Het blijkt mogelijk om te voorkomen dat leerlingen in het voortgezet onderwijs bij problemen uit de boot vallen, in een zwaar traject terechtkomen of zelfs thuis komen te zitten. Een pilot met onderwijszorgarrangementen op een aantal scholen in de regio Utrecht bewijst het. De Openbare ScholenGroep Schoonoord in Zeist deed eraan mee.

Het pilotproject werd opgezet om scholen en zorgaanbieders ervaring te laten opdoen met nieuwe onderwijszorgarrangementen. Dit past goed bij een aantal actuele vraagstukken waarvoor scholen zich geplaatst zien, zoals de Wet passend onderwijs, die beoogt dat minder leerlingen vastlopen in het reguliere onderwijs. Daarnaast is er de transitie jeugdzorg van rijk naar gemeente, waarin 'preventie' het sleutelwoord is. Als er dicht bij huis laagdrempelige ondersteuning beschikbaar is, wordt er minder beroep gedaan op zwaardere (lees: duurdere) hulp, zo is de gedachte.

Geen terugkeer

Voordat de pilot in beeld kwam, spande OSG Schoonoord zich al langere tijd in om ook leerlingen met complexere onderwijsproblemen binnenboord te houden. Bestuurssecretaris Pascal van de Ven legt uit: 'We hebben een gemiddeld aantal zorgleerlingen op onze scholen. De meeste kunnen we de juiste ondersteuning bieden. Jaarlijks waren er echter zo'n vijf leerlingen bij wie dat niet lukte. Zij moesten op enig moment naar een reboundvoorziening of naar het voortgezet speciaal onderwijs (VSO), maar stroomden daarna vrijwel nooit meer terug naar onze school. Dan vonden we ongewenst.'

De verantwoordelijkheid blijft

Speciaal voor deze 'zware' groep leerlingen ontwierp Schoonoord twee jaar ge-

leden al een nieuwe voorziening binnen de school: DOEL. Dit staat voor: diagnose op eigen locatie. Van de Ven legt uit: 'De betreffende leerlingen zitten 's ochtends apart van hun eigen groep en worden dan begeleid door een docent, een orthopedagoog van school en een gedetacheerde VSO-medewerker die veel kan betekenen

in gedragsmatige zaken. 's Middags gaan de leerlingen gewoon naar hun eigen klas. Dat is heel belangrijk, want daardoor blijft de relatie met hun medeleerlingen in stand en zijn de gewone docenten ervan doordrongen dat ook zij verantwoordelijk blijven voor deze leerlingen. De DOEL-hulp is snel en onbureaucratisch beschikbaar,

'Geen leerlingen meer naar zwaar zorgtraject'

Pascal van de Ven: 'De samenwerking maakt de aanpak zo effectief'.

er kan vroeg worden ingegrepen om problemen op te lossen.'

Achter de voordeur

Toen Schoonoord de mogelijkheid kreeg om deel te nemen aan de pilot Onderwijszorgarrangementen was er geen moment twijfel. 'Het was voor ons een geweldige kans om DOEL samen met de medewerkers van het bureau voor jeugd- en opvoedhulp Timon uit te bouwen tot een effectieve, preventieve voorziening', aldus Van de Ven. 'Bij een deel van de DOEL-leerlingen is namelijk sprake van een multiproblematiek, die je niet los kunt zien van de thuissituatie. Daar hebben wij als school geen grip op – als we er al van op de hoogte zijn. Timon is wél in staat om achter de voordeur te komen en hulp te bieden aan het gezin. Juist omdat de medewerkers van Timon via school binnenkomen, wordt hun bemoeienis door ouders als minder bedreigend ervaren.'

Kostenbesparing

De pilot werd een groot succes. 'Het blijkt bijzonder effectief om op deze manier vroegtijdig in te grijpen bij complexe onderwijsproblemen. In vrijwel alle gevallen is voorkomen dat een leerling uiteindelijk naar een zwaar, extern traject werd verwezen.'

Omdat de bundeling van krachten zoveel vruchten afwerpt, continueert Schoonoord deze aanpak. Van de Ven: 'Binnen ons samenwerkingsverband hebben we gekozen voor het 'schoolmodel'. Het budget voor passend onderwijs wordt dus direct doorgesluisd naar de werkvloer.

Met dit geld geven we verschillende arrangementen vorm. DOEL is een van die arrangementen, waarmee we inzetten op preventie. Dit leverde binnen het samenwerkingsverband overigens best wel discussie op. Middelen worden normaal gesproken vooral curatief ingezet, ook al is preventie een belangrijk uitgangspunt in ons beleid. Wij hebben gemerkt dat DOEL uiteindelijk geld bespaart. Een aantal leerlingen met een forse problematiek hoefde niet verwezen te worden naar de curatieve, zware zorg. Maar dat is blijkbaar een lastig verhaal.'

Systemdenken

Ook in gemeenteland blijkt dit moeizaam uit te leggen. 'Gemeenten hebben soms een iets andere kijk op het organiseren van begeleiding. Wij zeggen: de vindplaats is de werkplaats. Met andere woorden: het gaat om jongeren die op school zitten, dus dát is de plek waar het werk moet worden gedaan. Gemeenten erkennen wel dat de school de vindplaats is, maar willen toch graag dat de begeleiding plaatsvindt bij de zorgaanbieders waarmee zij contracten afsluiten. En er is nog een tweede reden waarom de gemeente er moeite mee heeft dat een Timon-medewerker op onze scholen zijn werk doet. Men wil geen gedwongen winkelnering en oneerlijke concurrentie ten opzichte van andere zorgaanbieders. Ik ben daar zelf niet zo bang voor, en heb vertrouwen in ieders professionele werkhouding. Als een leerling door een concullega beter geholpen kan worden, zal Timon zorgen dat hij of zij daar terecht komt.' <

Conclusies pilotproject onderwijszorgarrangementen

Het pilotproject waaraan OSG Schoonoord in 2013/2014 deelnam, is geëvalueerd door het Verwey Jonker Instituut. De belangrijkste conclusies en inzichten:

- Leerlingen en ouders krijgen sneller hulp.
- Er wordt echt maatwerk hulp geboden, waarbij de problematiek van de leerling startpunt en leidraad is.
- De hulp is laagdrempelig. Doordat de hulp aan school is gekoppeld, wordt het door ouders als minder bedreigend ervaren.
- Betrokkenen zijn gefocust op het oplossen van problemen en niet zozeer op diagnosticeren.
- De hulp is dichtbij; ver reizen is niet meer nodig.
- Docenten en mentoren worden ontlast van de leerlingzorg; zij kunnen zich concentreren op hun kerntaak (onderwijs geven).
- De hulpverlener kan effectiever werken, doordat veel gegevens al op school bekend zijn.
- Kostenbesparing: vaak volstaat een kortdurend hulptraject en kan verwijzing naar een zwaardere (duurdere) vorm van hulp worden voorkomen.
- Het succes van de aanpak is schoolafhankelijk. Wanneer de visie en zorgstructuur op orde zijn, vergroot dit de kans op succes.

Meer weten?

Download gratis het rapport *Onderwijs en jeugdzorg samen, werkt dat?* op www.verwey-jonker.nl

Zorgen over cluster 2-leerlingen op reguliere basisschool

De ondersteuning voor leerlingen die doof zijn of moeite hebben met taal staat onder druk. Ouders van kinderen met een gehoor- of communicatieve stoornis die op een reguliere school zitten, hebben het gevoel machteloos toe te kijken terwijl de hulp voor hun kind wordt wegbezuinigd.

Renate is tien jaar en zit in groep zes van een reguliere openbare basisschool. Dat is een hele prestatie, want Renate heeft moeite met taal. 'Het is alsof Nederlands een vreemde taal voor haar is,' licht Renates moeder, Marieke Boon, toe. Renate leert de taal maar moeizaam en volgt de leraar vaak niet als die iets uitlegt in de klas. 'M'n hoofd zit helemaal voll!', zegt ze, als ze een tijd heeft geprobeerd de les te volgen. Toch gaat het nu best goed. Een paar keer per week bezoekt een gespecialiseerde leraar Renate en twee klasgenoten met een taalontwikkelingsstoornis. Met z'n vieren bereiden ze de les begrijpend lezen voor en nemen ze andere lesstof door. 'Het

vergt veel herhaling en aandacht, maar langzaam leert Renate de taal spreken en begrijpen,' aldus Boon. 'Helaas is het de vraag of die extra aandacht de komende jaren nog te realiseren is.'

Verdeling middelen

Het onderwijs maakt ingrijpende veranderingen door. Zorg voor kinderen met een beperking is sinds begin dit jaar bij gemeenten ondergebracht en daarnaast is sinds augustus 2014 het passend onderwijs ingevoerd, waarmee het zogenoemde 'rugzakje' voor leerlingen met een beperking is komen te vervallen. Uitgangspunt van de nieuwe wetgeving is dat leerlingen met een beperking zo veel mogelijk

terecht moeten kunnen in het reguliere onderwijs. Hoe dit wordt aangepakt, verschilt van beperking tot beperking. Het onderwijs aan kinderen met gehoor- en communicatieve problemen, de 'cluster 2-leerlingen', wordt georganiseerd via vier regionale instellingen. Iedere instelling verenigt tientallen scholen die zich toeleggen op cluster 2-onderwijs. Die koepelinstellingen hebben veel zeggenschap. Zij incasseren het gehele overheidsbudget voor onderwijs aan kinderen met een spraak- of gehoorstoornis en dienen dat te verdelen tussen hun eigen leerlingen en kinderen als Renate, die ondanks hun beperking op een reguliere school zitten.

Zorgen

Die financieringsconstructie baart Renates moeder zorgen. Marieke Boon en andere ouders van kinderen met een auditieve-communicatieve beperking in het regulier onderwijs hebben geen inspraak in de verdeling van overheids-gelden tussen kinderen in regulier en kinderen in speciaal onderwijs. Alleen ouders van kinderen op de cluster 2-scholen hebben een plek in de medezeggenschapsraden van de instellingen en dus instemmings- en adviesrecht in beleid en begroting. Boon voelt zich machteloos: 'Ik kan op geen enkele manier meepraten en meestemmen over de besteding van het geld dat onder meer voor mijn dochter is bedoeld.'

Meer medezeggenschap

In juni is staatssecretaris Sander Dekker (OCW) met de 7e voortgangsrapportage passend onderwijs gekomen.

Voorafgaand hieraan heeft de Vereniging Openbaar Onderwijs (VOO) er bij de staatssecretaris en de Tweede Kamer op aangedrongen dat de medezeggenschap van ouders van kinderen met een licht of medium arrangement cluster 1 en 2 in het reguliere onderwijs beter wordt geregeld. Hun inbreng moet behalve informeel in de communicatie tussen school, instelling en ouders ook formeel worden geborgd. Dat kan zowel in de Wet medezeggenschap op scholen (WMS) als via een aanpassing van de Wet op de expertisecentra (WEC). De staatssecretaris heeft het tweede voorstel (aanpassing van de WEC) van VOO overgenomen.

Het gaat nu goed met Renate (10) in het reguliere onderwijs.

Peildatum

Wat de nieuw vormgegeven verdeelstructuur extra onder druk zet, is een opmerkelijke bepaling in de afspraken tussen de overheid en het cluster 2-onderwijs. 'Men heeft jaren gepuzzeld op de inrichting van het passend onderwijs en de uitwer-

dat de nodige bezuinigingen bij hen worden neergelegd.'

Boon ziet die vrees werkelijkheid worden bij de herindicatie van Renate voor het behoud van haar ondersteuningsbudget. Ze scoorde te goed op de toets en krijgt haar cluster 2-indicatie vooralsnog niet

ontkent hij dat dat momenteel leidt tot een scheve verdeling van de bezuinigingslast. 'Ook op het speciaal onderwijs wordt fors bezuinigd, ik schat zo'n 30 procent in de afgelopen vijf jaar. We hebben grotere klassen en minder klassenassistenten en andere ondersteuning voor docenten.'

Een hapklare oplossing voor het probleem met de medezeggenschap heeft De Ruiter niet. 'We zouden een paar plaatsen in de medezeggenschapsraad kunnen reserveren voor ouders van kinderen in het reguliere onderwijs, maar hoe pak je dat praktisch aan? Een verkiezing op de honderden scholen met cluster 2-leerlingen? Dat lijkt me een bureaucratische nachtmerrie.'

Voorlopig ligt de bal bij staatssecretaris Dekker van OCW, die uitspraak moet doen over de medezeggenschapskwestie. Intussen hopen alle betrokkenen vooral dat Dekker daarbij toezeft opnieuw naar het begrote leerlingenaantal te kijken en het budget te herijken op basis van de huidige leerlingstand. De Ruiter: 'Ik denk dat we gewend zijn geraakt aan riante budgetten voor individuele begeleiding. We kunnen best met iets minder toe. Maar als het huidige begrotingsgat aanhoudt, ben ik bang dat leerlingen te lijden krijgen onder de financiële druk.' <

'Als moeder kan ik op geen enkele manier meepraten over dit geld'

king daarvan voor cluster 2-onderwijs en ergens in dat proces is bepaald dat 1 oktober 2011 als peildatum geldt voor het aantal leerlingen met een cluster 2-indicatie,' aldus Jan de Vos, projectleider van het Steunpunt medezeggenschap passend onderwijs van de Vereniging Openbaar Onderwijs (VOO). De overheid financiert de instellingen dus op basis van het leerlingenaantal uit 2011, maar het aantal leerlingen met een cluster 2-indicatie is sindsdien met ruim 5,5 procent toegenomen. De Vos: 'Die financiële krapte zet de verdeling extra onder druk, ouders van kinderen op reguliere scholen zijn bang

verlengd. Boon gaat hiertegen in verweer. 'Het is alsof Renate gestraft wordt voor haar harde werk en de vooruitgang die we hebben geboekt.' Ze is bang dat Renate niet mee kan komen als de extra begeleiding wegvalt en ook de school geeft aan dat de extra ondersteuning nodig is.

Viertaal

Cor de Ruiter, bestuursvoorzitter van Viertaal, de enige openbare instelling voor cluster 2-onderwijs, begrijpt de zorgen van ouders van cluster 2-leerlingen op reguliere scholen. 'Er is inderdaad een hiaat in de inspraak van deze ouders.' Toch

Obs Uniek (Primair Onderwijs) te Ede

In verband met de pensionering van onze directeur zijn wij per 1 januari 2016 voor deze kwalitatieve groeischool op zoek naar een

Directeur m/v (wtf 0,6)

Voor de volledige vacaturetekst kijkt u op www.obsuniek-ede.nl

Helpdesk VOS/ABB
DESKUNDIG INTEGER *SNEL*

Gratis, ook voor uitgebreid advies

v o s) a b b

governance identiteit
toelating/verwijdering

goed onderwijs
medezeggenschap *bekostiging*

personeel en organisatie
aansprakelijkheid *huisvesting*

passend onderwijs
stichten/opheffen

0348-405250
helpdesk@vosabb.nl

Kies voor de vertrouwde verzekeringen van VOS/ABB Verzekeringen, powered by Aon

Als bestuurder in het onderwijs heeft u veel aan uw hoofd. Verantwoordelijkheid, risico's en aansprakelijkheid liggen meer dan ooit op uw bordje. Gelukkig kunt u terugvallen op een deskundige adviseur: Aon Verzekeringen.

Uitstekende dekking van uw risico's

VOS/ABB biedt in samenwerking met Aon een compleet assortiment verzekeringen, speciaal voor het onderwijs. Van verzekeringen voor schade en ongevallen tot brand en (bestuurders)aansprakelijkheid, maar bijvoorbeeld ook auto- en zorgverzekeringen voor het onderwijspersoneel.

Advies op maat

Uitgebreide informatie vindt u op www.vosabbverzekeringen.nl. Wilt u liever advies op maat? Neem dan contact op met de adviseurs van Aon:

Ruud van Houten (06-14875425, ruud.van.houten@aon.nl) of
Henri Damen (06-13817417, henri.damen@aon.nl).

Ontdek uw voordelen op www.vosabbverzekeringen.nl

Sponsoring kan onder voorwaarden

De Vereniging Openbaar Onderwijs (VOO) is kritisch over het nieuwe convenant sponsoring dat door staatssecretaris Sander Dekker (OCW) aan de Tweede Kamer is gestuurd.

De VOO vindt dat de school een gemeenschap is waar de overdracht van waarden en normen een belangrijk cultuuraspect is. Sponsoring kan onder voorwaarden, commercialisering past daar niet bij. De overheid is belast met de zorg voor voldoende financiële middelen voor het onderwijs. Leerlingen, ouders en personeelsleden kunnen op grond van politieke of religieuze motieven grote moeite hebben met een sponsor of zijn producten, zeker als de sponsor grote tegenprestaties vraagt van de school of zelfs invloed heeft op de inhoud van de les. De VOO vindt daarom dat voorkomen moet worden dat sponsors ongemerkt hun 'boodschap' in het aanbod verpakken.

Kamervragen

De risico's proberen de sectororganisaties, vakbonden en ouderorganisaties in te perken door een gezamenlijk convenant op te stellen. Het nieuwe convenant is een voortzetting van eerdere convenanten die telkens om de vijf jaar

werden herzien. De VOO is ditmaal niet betrokken bij de evaluatie. In een reactie aan de Tweede Kamer en de staatssecretaris heeft de VOO erop gehamerd dat de bekostiging van het onderwijs een taak is van de overheid. Sponsoring kan mogelijk leiden tot ongewenste gevolgen en ongelijkheid tussen scholen met ongelijke kansen voor kinderen ten gevolge. Verschillende fracties hebben inmiddels Kamervragen gesteld aan Dekker.

Dekker schrijft in zijn brief dat 'bijdragen van bedrijven een kans kunnen bieden om de leerlingen iets extra's te bieden, zoals aanvullende lesmaterialen, digitale onderwijsmiddelen, sportdagen en schoolreizen.' Loes Ypma (PvdA) vindt dat deze zienswijze suggereert dat de bekostiging van het onderwijs slechts een gedeelde taak van de overheid is en vraagt de staatssecretaris om opheldering. Want wat gebeurt er als sponsors hun bijdrage plotseling staken? Ook vraagt de PvdA-fractie de staatssecretaris om toe te lichten waarom de VOO niet betrokken is bij het convenant. Ypma vraagt zich af of nu

Sponsoren met lef

VOS/ABB heeft geen bezwaar tegen sponsoring van scholen, mits hierbij de afspraken uit het onlangs hernieuwde convenant *Scholen voor primair en voortgezet onderwijs en sponsoring* worden gerespecteerd. Scholen zijn goed in staat om zelf te bepalen of sponsorcontracten aan de voorwaarden uit het convenant voldoen. Het recente voorbeeld van de openbare scholengemeenschap Hugo de Groot in Rotterdam en softwarebedrijf AFAS, die de school sponsort met drie ton, getuigt van lef. Het laat zien dat het onderwijs meer kansen aan leerlingen kan bieden door van de gebaande paden te treden.

wel gesteld kan worden dat ouders en medezeggenschapsraden voldoende betrokken zijn bij de gemaakte afspraken.

Sponsoring of gift

Van oudsher komen reclame-uitingen voor op school. De plaatselijke slager sponsort bijvoorbeeld de sportdag door een advertentie in de schoolkrant. Of een boekwinkel geeft prijsjes weg voor de fancy fair. Deze vormen van reclame nemen een bescheiden plek in: het gaat vaak om kleine zaken, die eenmalig worden aangeboden. Er wordt van leerlingen, ouders en de andere betrokkenen geen tegenprestatie gevraagd. Reclame is daarmee nog niet het zelfde als sponsoring. Als er een structurele of grote tegenprestatie wordt gevraagd van de school kan sponsoring wel tot problemen leiden. Zo wilde een schoolbestuur eens extra lokalen laten bouwen die waren gesponsord door een hamburgergigant. Als tegenprestatie moest de naam van de sponsor permanent zichtbaar zijn in de school. Een ander voorbeeld betrof een 'farmaceutisch communicatiebureau' dat gesponsorde gastlessen verzorgde op school. Daarbij werden logo's zichtbaar in de gastlessen en op proefproducten, die in een tas aan de leerlingen werd meegegeven. Het convenant sponsoring moet dat soort ongewenste situaties voorkomen. ◀

Medezeggenschap

Op grond van artikel 10 van de Wet medezeggenschap op scholen (WMS) heeft de medezeggenschapsraad (MR) instemmingsbevoegdheid over de aanvaarding van sponsorgelden als het bevoegd gezag daarbij verplichtingen op zich neemt waarmee de leerlingen onder schooltijden worden geconfronteerd. Bovendien heeft de MR volgens artikel 11 adviesbevoegdheid bij het aangaan of verbreken van een overeenkomst met een sponsor. Ook moeten scholen in het financieel jaarverslag informatie geven over de omvang van de financiële middelen die door sponsoring en donaties worden verkregen.

Leerlingen beseffen wat vrijheid betekent

‘Vertel jullie kinderen dat je het van mij hebt gehoord’, zegt de 85-jarige Hetty Verolme in een persoonlijk gesprek met drie leerlingen van openbare scholengemeenschap Ring van Putten in Spijkenisse. Zij overleefde Bergen-Belsen.

Hetty Verolme met de drie leerlingen uit Spijkenisse: ‘Het mag nooit worden vergeten’.

De joodse Hetty is nog maar een meisje als zij samen met haar ouders en haar broertjes naar het concentratiekamp wordt gedeporteerd. Daar brengt ze veertien lange maanden door in de kinderbarak. Als een van de oudsten wordt ze de ‘kleine moeder’ van zo’n veertig kinderen. Hetty, haar broertjes en hun ouders overleven het. Begin jaren 50 emigreert zij naar Australië, waar ze een boek over haar tijd in het concentratiekamp schrijft. Onlangs was Hetty Verolme in Amsterdam om de nieuwe editie van *De kleine moeder van Bergen-Belsen* te presenteren. De uitgever nodigde organisaties uit om er aandacht aan te besteden. Naar aanleiding daarvan ging VOS/ABB op zoek naar leerlingen die in het kader van 70 jaar vrijheid met haar in gesprek wilden. Yuled Gündogdu, Rowan Doesburg en Marc Vlasblom van openbare scholengemeenschap Ring van Putten in Spijkenisse wilden dat graag. Zij werden begeleid door hun docent maatschappijleer Rob van Beek.

Wegrennen voor SS

De Tweede Wereldoorlog is niet een irrelevante echo uit een ver verleden die de jongeren van tegenwoordig niet meer willen

horen. Zo denken Yuled, Rowan en Marc erover, die voorafgaand aan hun gesprek met Verolme haar boek hebben gelezen. Het verhaal over wat er met de joden is gebeurd, grijpt hen aan. Dat geldt ook voor het trauma dat zij aan de oorlog overhield en waarover ze de leerlingen vertelt. ‘Ik droomde heel vaak dat de SS mij achterna zat. Ik was altijd aan het wegrennen. Dat heeft heel wat jaren geduurd, ook toen ik in Australië woonde, wat toch een heel mooi en vrij land is. Toen kwam ik op het idee om mijn verhaal op te schrijven. Dat heeft geholpen. Die dromen heb ik nu niet meer, maar ik kan nog wel schrikken als de postbode op de deur bonst als hij een pakje wil afgeven.’ Het bijzondere van haar verhaal is dat zij de gebeurtenissen in Bergen-Belsen buitengewoon gedetailleerd beschrijft. ‘Dat vragen mensen mij wel vaker. Hoe heb je

dat nou allemaal zo precies kunnen onthouden? Ik heb kennelijk een fotografisch geheugen. Het nadeel is misschien dat ik te veel dingen onthoud. Nee, ik heb niets gefantaseerd. Alles wat in mijn hoofd zat, heb ik opgeschreven. Alleen als je in het kamp hebt gezeten, weet je hoe het er daar aan toe ging, hoe erg het was dat je als minderwaardig werd beschouwd. Dat mag nooit worden vergeten. Daarom wil ik jullie zeggen: vertel jullie kinderen dat je het van mij hebt gehoord.’ <

Hetty Verolme: De kleine moeder van Bergen-Belsen – Hoe een veertienjarig meisje het concentratiekamp wist te overleven. Omniboek. ISBN: 9789401903233. Prijs: 15 euro.

Ouders en scholen komen er bijna altijd samen uit

Met passend onderwijs dat dit schooljaar werd ingevoerd, gaat het goed.

Het aantal geschillen blijft tot nu toe beperkt.

Alle kinderen moeten een plek krijgen op een school die past bij hun kwaliteiten en mogelijkheden, ook als zij extra ondersteuning nodig hebben. Dit is het uitgangspunt van passend onderwijs. Die plek kan op de school zijn waar het kind is aangemeld. Als dit niet mogelijk is, dan moet er een andere reguliere of speciale school worden gevonden die de begeleiding wel kan bieden. Deze taak ligt bij de scholen. Zij hebben sinds de invoering van passend onderwijs zorgplicht. Om elk kind een passende onderwijsplek te bieden, werken de scholen met elkaar samen in samenwerkingsverbanden. Daarvan zijn er verspreid over het land 76 in het primair onderwijs en 74 in het voortgezet onderwijs.

Geschillen

Hoewel de angst bestond dat de nieuwe regels tot veel onduidelijkheid zouden

leiden en de bureaucratie onoverkomelijk hobbels met zich mee zou brengen, lijkt dat in de praktijk erg mee te vallen. Het is inderdaad niet altijd eenvoudig een passende plek te vinden voor een leerling, maar als wordt gekeken naar het aantal geschillen dat wordt aangemeld bij de speciale landelijke commissie die hiervoor in het leven is geroepen, dan mag

over het ontwikkelingsperspectief van de leerling.

Onderwijsconsulenten

Het aantal van 33 is gering vergeleken met de 880 casussen die van augustus vorig jaar tot mei van dit jaar zijn behandeld door onderwijsconsulenten. Zij kunnen ouders ondersteuning bieden als die

‘In slechts 17 geschillen uitspraak nodig’

worden geconcludeerd dat het vrij soepel verloopt. Tot vorige maand werden er bij de Geschillencommissie passend onderwijs in totaal 33 geschillen uit het primair, voortgezet en (voortgezet) speciaal onderwijs aangemeld. Die geschillen gingen over toelating of verwijdering of

er niet met het samenwerkingsverband uitkomen. De onderwijsconsulenten vragen ouders bij de intake altijd of die al contact hebben met het samenwerkingsverband. Als dat niet het geval is, dan krijgen de ouders eerst het advies om dat contact alsnog te leggen. In veel gevallen blijken de ouders, de school en het samenwerkingsverband er dan alsnog samen uit te komen. Voor scholen is het natuurlijk ook verstandig om bij een dreigend probleem contact op te nemen met hun samenwerkingsverband. Uiteindelijk deed de commissie in slechts 17 geschillen uitspraak. De overige 16 geschillen konden zonder tussenkomst van de commissie toch nog worden opgelost.

De uitspraken van de landelijke Geschillencommissie passend onderwijs worden, nadat ze zijn meegeleend aan de betrokken ouders en de school, geanonimiseerd op de website www.onderwijsgeschillen.nl geplaatst. [◀ Meer informatie over passend onderwijs staat op www.passendonderwijs.nl.](http://www.passendonderwijs.nl)

Elke leerling welkom

VOS/ABB en de Vereniging Openbaar Onderwijs vinden passend onderwijs een belangrijk thema, omdat het aansluit bij de kernwaarde dat er voor elke leerling goed onderwijs moet zijn.

Bij VOS/ABB zijn Anna Schipper en Simone Baalhuis specialist op het gebied van passend onderwijs. Handig om te weten: in de online Toolbox op www.vosabb.nl praktische rekeninstrumenten voor sa-

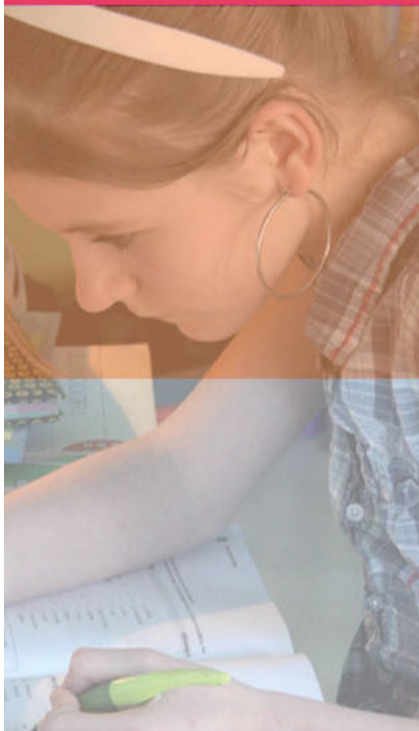
menwerkingsverbanden en scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs. Samenwerkingsverbanden kunnen zich bij VOS/ABB aansluiten. Meer informatie 0348-405200, secretariaatvereniging@vosabb.nl.

VOO kan ondersteuning bieden bij medezeggenschap op het gebied van passend onderwijs. Jan de Vos weet daar alles van. U kunt voor meer informatie contact opnemen met VOO: 036-5331500, voo@voo.nl.

Helpdesk van VOS/ABB

De Helpdesk van VOS/ABB geeft dagelijks advies en informatie aan leden. Mail uw vraag naar helpdesk@vosabb.nl of bel op de ochtenden van werkdagen naar 0348-405250.

Telefoon **0348-405250**
helpdesk@vosabb.nl

Ouderschapsverlof

Welke wijzigingen gelden sinds 1 januari 2015 voor het ouderschapsverlof en wat is de invloed van de 40-urige werkweek op het ouderschapsverlof?

Op 1 januari 2015 is de Wet arbeid en zorg aangepast, onder meer op het gebied van ouderschapsverlof. Dit zijn de belangrijkste wijzigingen:

- De werknemer hoeft niet meer een jaar in dienst te zijn om het ouderschapsverlof aan te vragen;
- Het ouderschapsverlof hoeft niet meer in een aaneengesloten periode te worden opgenomen;
- Het resterende deel van het ouderschapsverlof mag worden meegenomen naar een volgende werkgever

Het totale budget van het ouderschapsverlof bedraagt op grond van de wet 26 weken. Met de komst van de 40-urige

werkweek (in het primair onderwijs) betekent dat, dat fulltimers vanaf 1 augustus 2015 aanspraak hebben op 1040 uur ouderschapsverlof. Van dat budget blijft 415 klokuren betaald ouderschapsverlof en het overige gedeelte (625 klokuren) onbetaald ouderschapsverlof. Daarnaast zal de opname van het ouderschapsverlof ook gekoppeld zijn aan het aantal uren dat een werknemer op een dag dient te werken conform de werktijdenregeling van zijn werkgever. Niet alle bepalingen in de cao zijn al zo aangepast dat zij overeenkomen met de wetwijzigingen. De wet heeft in dit geval voorrang. Deze wijzigingen gelden dus al. ◀

Wet werk en zekerheid en openbaar onderwijs

Is de Wet werk en zekerheid ook van toepassing op het openbaar onderwijs?

De Wet werk en zekerheid is een wet die (onder meer) een aantal wijzigingen doorvoert in het Burgerlijk Wetboek (zoals het aanpassen van de ketenbepaling, invoering aanzegtermijn en transitievergoeding). Werknemers die werkzaam zijn bij een stichting voor openbaar onderwijs, vallen niet onder het Burgerlijk Wetboek maar onder de Ambtenarenwet. Daardoor zijn deze wijzigingen niet op hen van toepassing, tenzij dezelfde bepalingen worden opgenomen in de cao. In de cao zal ook dan omschreven moeten worden in hoeverre de bepalingen gelden in het openbaar on-

derwijs en of er sprake is van een eventuele overgangsregeling. Voor het bijzonder onderwijs geldt dat de ketenbepaling en de transitievergoeding ook nog niet van toepassing zijn tot op het moment dat er een nieuwe cao is of als 1 juli 2016 wordt bereikt. De overgangsregeling mag namelijk uiterlijk tot 1 juli 2016 lopen. Op dat moment is de Wet werk en zekerheid onverkort van toepassing, zonder overgangsregeling. De overige wijzigingen van de Wet werk en zekerheid zijn van toepassing op het onderwijs vanaf 1 juli 2015 of nu al, zoals de aanzegtermijn. ◀

Post in de vakantie

Moeten er maatregelen getroffen worden voor de post tijdens schoolvakanties?

Ja. Uit jurisprudentie is gebleken dat de (administratieve) rechters geen rekening houden met schoolvakanties. De school dient ervoor te zorgen dat de post niet te lang blijft liggen. Dit geldt ook voor de zogenoemde postbewaarservice van PostNL. Het kan zijn dat bijvoorbeeld binnen een termijn van 4 weken op een lopende zaak een reactie moet worden gegeven of dat binnen

6 weken een nadere motivatie moet worden gegeven. Als dit verzoek niet wordt behandeld, kan er een groot (financieel) probleem ontstaan. Ook deurwaarders hanteren termijnen. Als er niet binnen een bepaalde tijd gereageerd wordt, werkt het kostenverhogend. Er moet dus ook geregeld zijn dat er een bestuurslid aanwezig is, die mandaten heeft om lopende zaken af te handelen. ◀

Meer lesuren

Binnenkort moeten onze leerlingen ook op woensdagmiddag naar school, omdat de schooltijden worden gewijzigd. Wat is onze rol als MR?

Bij wijziging van onderwijstijd en de invulling daarvan geldt een instemmingsrecht voor de ouder- en leerlinggeleding (art 13, lid 1h WMS). Daarnaast heeft een dergelijke wijziging doorgaans gevolgen voor het personeel, bijvoorbeeld als het gaat om de arbeids- en rusttijdenregeling. Daarin heeft de personeelsgeleding van de MR weer een in-

stemmingsbevoegdheid (art 12, lid 1f WMS). Wijziging van schooltijden is een proces dat veel energie kost van betrokkenen. Ouders en personeel moeten op een goede manier worden betrokken en geïnformeerd en de oudergeleding van de MR heeft instemmingsrecht. Bovendien moet er verplicht een achterbanraadpleging plaatsvinden. <

Pleinwacht

Als MR vragen wij ons af of de school ook buiten schooltijd verantwoordelijk is voor de kinderen die op het schoolplein spelen?

Er geldt hiervoor geen wettelijke bepaling. In veel verzekeringen is opgenomen dat de school op het schoolterrein verzekerd is gedurende een kwartier voor aanvang van de lessen tot een kwartier na afloop van de lessen. Logisch is dat de school gedurende deze

tijd toezicht op het schoolplein verzorgt. U kunt bij de directeur of eventueel het bestuur navragen hoe de verzekering, de aansprakelijkheid en daarmee de verantwoordelijkheid voor het toezicht vanuit de school voor en na schooltijd zijn geregeld. <

Schoolconcept

Om meer leerlingen te trekken, verandert de basisschool van mijn kind volgend jaar in een TOM-school (Teamonderwijs Op Maat). Is dit een verandering van schoolconcept en is hiervoor toestemming van de MR nodig?

Ja, de voorgestelde wijziging van een reguliere basisschool naar een TOM-school leidt onder meer tot een andere wijze van indeling van leerlingen en een andere manier van lesgeven, namelijk teamteaching. Deze en andere wijzigingen

leiden tot een aanpassing van het schoolplan. Op grond van de Wet medezeggenschap op scholen (WMS), artikel 10 sub b (vaststelling of wijziging van het schoolplan), heeft de hele MR hierbij een instemmingsbevoegdheid. <

Fusie

Onze school gaat waarschijnlijk samen met een andere school zonder eigen BRIN-nummer. Het is de bedoeling dat wij naar hun schoolgebouw verhuizen en dependance worden. Ook zullen we waarschijnlijk leerlingen overnemen. Is hiervoor de instemming van zowel de personeels- als oudergeleding van de MR nodig?

Nee, maar de MR heeft wel adviesrecht conform artikel 11, lid c van de Wet medezeggenschap op scholen (WMS). Bovendien bepaalt artikel 15 van de WMS dat zodra een voorstel voor uitbreiding van de werkzaamheden van de school aan de MR wordt voorgelegd, er meteen een overzicht bij moet zitten van de ge-

volgen voor de ouders, leerlingen en personeelsleden op school. Overigens kan er geen sprake zijn van het overnemen van leerlingen van een andere school. De ouders bepalen naar welke school hun kind gaat en zij zullen dan ook akkoord moeten gaan met een eventuele overplaatsing van hun kind. <

Hulp of advies nodig?

036-7116178

VOO helpdesk voor leden

Elke schooldag tussen 10.00 en 13.00 uur

De helpdesk van VOO geeft dagelijks advies

Voor schoolleiders, MR en ouderraad

Mail uw vraag naar helpdesk@voo.nl of bel tussen 10.00 en 13.00 uur naar 036-7116178

TEKST: LUCY BEKER
BEELD: AMSTERDAM MUSEUM EN EVERT ELZINGA

Een vriendschapsverzoek uit de 17e eeuw

Toch een beetje verbaasd kijkt Nelson (17) van zijn mobiele telefoon op naar het reusachtige schilderij. Hij heeft net een berichtje ontvangen van Govert Flinck, de 17^e-eeuwse schilder van het schuttersstuk. Of hij die twee broers wel heeft zien staan op dat schilderij: ze wilden er per se op, ze hebben er zelfs voor betaald.

Nelson bekijkt het schilderij nog eens goed. 'Dit is veel leuker dan een rondleiding', zegt hij. Samen met zijn tweelingbroer Mozes loopt hij langs de 30 giga-schuttersstukken van de tentoonstelling 'Hollanders van de Gouden Eeuw' in de Hermitage Amsterdam. Op hun smartphones komen steeds berichtjes binnen van de mensen die op die schilderijen staan afgebeeld. 'Of ik vrienden wil worden met Joan Huydecooper', lacht Mozes. 'Die staat dus dáár, op dat schilderij. Grappig'.

De tweeling gebruikt een splinternieuwe app, die is ontworpen om de jongeren van nu te verbinden met kunst uit de 17e eeuw. De reacties van de twee leerlingen van het openbare Barlaeus Gymnasium in Amsterdam spreken boekdelen: dit vinden ze leuk.

De netwerken van toen

De bijzondere app is ontwikkeld door het Amsterdam Museum in samenwerking met Lava Lab, een technisch designbureau. Het programma maakt gebruik van technologie van Apple, iBeacon. Dat is een systeem dat via bluetooth verbinding legt met de smartphones van leerlingen en hen volgt door de zaal met schuttersstukken. Als ze langs bepaalde schilderijen lopen, krijgen ze automatisch berichtjes binnen van de personen die op de schilderijen staan afgebeeld. Of van de schilders. Die vertellen in de taal van de jeugd over de achtergronden van de schuttersstukken. Zo ontdekken de leerlingen hoe er geld werd verdiend in die tijd en hoe de rijkere burgers toen al hun eigen netwerken hadden om steeds meer rijkdom te verwerven.

Via je smartphone communiceren met schilderijen: dat slaat aan.

Chatten met schilder Govert Flinck

Wereldprimeur in Amsterdam

De unieke tentoonstelling, die eerder al opzien baarde toen de zeer grote schuttersstukken met een kraan door het dak in de zaal werden getild, heeft een wereldprimeur met deze splinternieuwe educatieve app. Het chatprogramma is speciaal gebouwd voor deze expositie. Het is gericht op leerlingen uit de bovenbouw van havo en vwo en het onderwerp sluit aan bij het examenonderwerp van het schooljaar 2015-2016 voor het vak Kunst Algemeen.

Bijzonder is dat de app is gebouwd als een open source systeem. Dat betekent dat andere musea het systeem in de toekomst ook kunnen gaan gebruiken, als ze het zelf uitbreiden met informatie uit hun eigen tentoonstellingen. Dat maakt dat deze uitvinding een enorme potentie heeft. < Voorlopig is het bijzondere chatprogramma alleen nog te ervaren in de Hermitage Amsterdam, met ingang van het nieuwe schooljaar. U kunt nu al een excursie boeken. Kijk hiervoor op hollandersvandegoudenew.nl/onderwijs

De giga-schuttersstukken zijn door het dak in de zaal getild.

Kijken naar school-specifieke belangen

De oudergeleding van de medezeggenschapsraad van een basisschool krijgt gelijk in een conflict met het bestuur over de besteding van de ouderbijdrage. De Landelijke Commissie voor Geschillen WMS (LCG) vindt dat er oog moet zijn voor schoolspecifieke belangen en bestaande afspraken.

De casus

Op de basisscholen van een bepaald bestuur is het gewoonte dat de vrijwillige ouderbijdrage wordt beheerd door de oudergeleding van de medezeggenschapsraad (OMR). In het kader van een fusie met een ander schoolbestuur zijn voor alle scholen ouderverenigingen opgericht en het bestuur wil het saldo van de ouderbijdragen per school overdragen aan de betreffende oudervereniging. Op één school wil de OMR hier niet aan meewerken. Deze OMR stelt voor om slechts tweederde van het aanwezige saldo over te dragen en de rest volgens eerder gemaakte afspraken tussen de directie en de OMR te besteden. Dat voorstel wordt afgewezen door de oudervereniging: die wil dat het volledige saldo wordt overgedragen. Daarna onthoudt de OMR zijn instemming aan het voorgenomen besluit van het schoolbestuur. Deze stapt naar de LGC.

Standpunt OMR

De OMR heeft er geen bezwaar tegen dat de vrijwillige ouderbijdragen na de fusie worden beheerd door de oudervereniging. Wel maakt de OMR bezwaar tegen overdracht van het gehele bedrag dat is opgebouwd. Het bedrag, dat hoger is dan dat van de andere scholen, is opgebouwd

onder de verantwoordelijkheid van de OMR. Daarmee is de OMR ook verantwoordelijk voor de besteding ervan. In het verleden zijn al afspraken gemaakt over de bestemming van een deel van het geld: daar zouden tablets van gekocht worden. De directie, het personeel, het bevoegd gezag en de voltallige MR steunden dit plan.

Standpunt bevoegd gezag

Het bevoegd gezag hecht aan uniformiteit van beleid. Voor alle scholen moet dezelfde werkwijze gelden. Bovendien vindt het bestuur het niet wenselijk dat de oudervereniging bij het begin meteen al te maken krijgt met 'geoormerkt' geld, in die zin dat de bestemming van een deel van het geld vooraf al vastligt. Ook wijst het bestuur erop dat de afspraak om tablets te kopen, tot op heden niet is geëffectueerd.

Overwegingen en oordeel van de LCG

De LCG vindt het argument van uniformiteit niet onredelijk, maar vindt wel dat een schoolbestuur oog moet hebben voor bijzondere schoolspecifieke omstandigheden. Die zijn hier aan de orde. De partijen zijn het erover eens dat het saldo van deze OMR uitzonderlijk hoog

is vergeleken met de overige scholen van het bevoegd gezag. Dat de afspraken over besteding van een deel van het saldo nog niet zijn geëffectueerd, doet aan het bestaan van de afspraken niet af. Voorts heeft de OMR zich bereid verklaard om het restant van het aanwezige bedrag (tweederde) over te dragen aan de oudervereniging. Ervan uitgaande dat het gereserveerde bedrag voor tablets binnen afzienbare termijn hieraan wordt besteed, zal de OMR nog maar voor een korte periode zeggenschap over een deel van het bedrag hebben. Daarna geldt ook voor deze school de werkwijze zoals die voor de andere scholen geldt en neemt de school geen uitzonderingspositie meer in. Dit betekent dat het door het bevoegd gezag naar voren gebrachte belang van uniform beleid binnen afzienbare termijn recht zal worden gedaan.

De uitspraak

Onder deze omstandigheden heeft de OMR in redelijkheid instemming aan het voorgenomen besluit tot wijziging van de bestemming van de vrijwillige ouderbijdrage kunnen onthouden, aldus de uitspraak van de LCG. ◀

106681/uitspraak d.d. 23 april 2015
Landelijke Commissie voor Geschillen WMS

Opmerkelijk

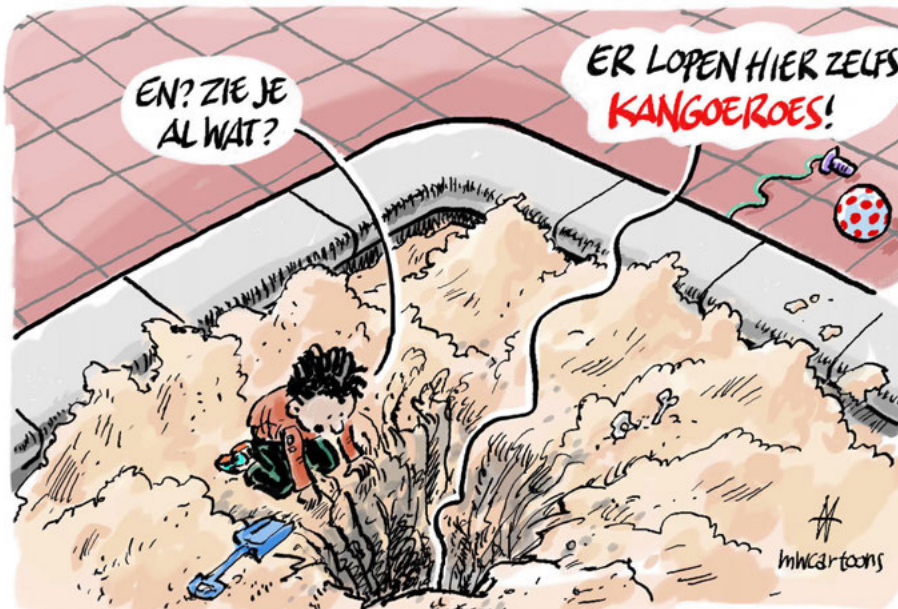
Ook iets opmerkelijks gehoord? Mail naar: redactie@voo.nl

Grafdelvertjes

Leerlingen van de Sint-Jorisschool in Amersfoort hebben in de zandbak menselijke botten opgegraven. Dat meldt RTV Utrecht.

Het waren volgens de politie botten van lang geleden, dus niet van iemand die kort geleden al of niet vrijwillig de pijp aan Maarten heeft gegeven. De menselijke resten lagen diep. De kinderen moeten dus flink hebben gegraven. De zandbak was even afgezet, maar kon snel weer worden gebruikt. Als er meer botten worden gevonden, moet de school die bewaren. De ouders hoeven zich over de lugubere vondst verder geen zorgen te maken, meldt de school hun in een e-mail. <

Nooit te oud

De 92-jarige Amerikaanse oorlogsveteraan Charles Benning heeft eindelijk zijn diploma.

Benning was 17 jaar toen hij in de Tweede Wereldoorlog in militaire dienst moest, meldt ABC News. Zijn school in Yellow Springs in Ohio kon hij toen niet afmaken. Daar moest verandering in komen, vond zijn kleinzoon Sean. Die bena-

derde de school waar zijn opa op had gezeten met het verzoek de 92-jarige zijn opleiding alsnog te laten afronden. Dat is Bennings gelukt. De diploma-uitreiking was voor hem een 'magisch moment'.

Groen geconcentreerd

Groene daken zijn niet alleen goed voor het milieu, ze kunnen ook bijdragen aan beter onderwijs.

Uit onderzoek van de University of Melbourne blijkt dat het goed is voor de concentratie om naar een groen dak te kijken dat bijvoorbeeld met mos is bedekt. Binnen een minuut is de concentratie weer tiptop. De Australische on-

derzoekers ontdekten dat door studenten een saaie opdracht te geven. Degenen die naar een groen dak konden kijken, deden het stukken beter dan de controlegroep die uitzicht had op een dak van beton.

Klaagcultuur

Er is weer massaal geklaagd door leerlingen die examens deden. Het Landelijk Aktie Komitee Scholieren kreeg dit jaar een recordaantal van 159.000 klachten binnen.

De gebruikelijke klachten gingen over examens die te lang en/of te moeilijk en/of onduidelijk waren. Maar er kwam ook een klacht binnen over een leraar die zo'n onwelriekende walm verspreidde, dat de leerlingen zich niet meer

konden concentreren. Ook een minuscule string die te opvallend boven de broek van een docente uitpiepte, was reden tot klagen. Dat leerlingen tegenwoordig bang zijn, blijkt uit klachten over spinnen die door een examenzaal trippelden. <

Drones tegen spieken

In China worden drones ingezet in de strijd tegen elektronisch spieken.

De op afstand bestuurd onbemande helikoptertjes zijn voorzien van elektronica die radiosignalen kan detecteren. Het komt in China voor dat leerlingen die examens doen, stiekem een oortje in hebben of een 'smart-pen' gebruiken. De drones vliegen op zo'n 500 meter hoogte, zodat de leerlingen ze niet zien. Het is dus niet zo dat er als het ware elektronische ogen door de examenzaal vliegen. Wie op elektronisch spieken wordt betrapt, mag drie jaar lang geen examens doen. Er zijn met de drones 23 fraudegevallen ontdekt. <